

UCHWAŁA NR XXXIX.214.2022

Rady Gminy Goszczyn

z dnia 30 listopada 2022 roku

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn na lata 2022- 2032

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) Rada Gminy Goszczyn

uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Goszczyn na lata 2022-2032” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

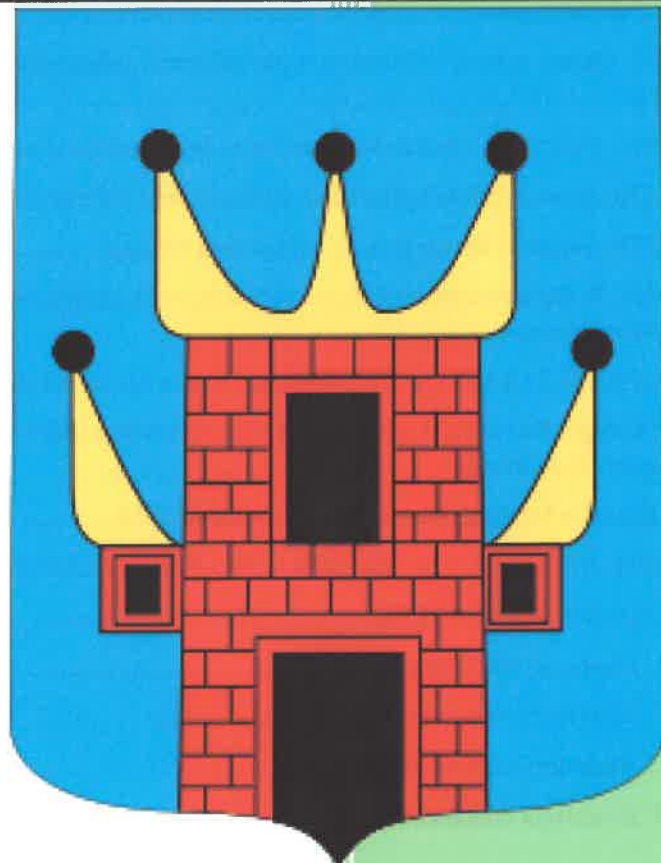
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Goszczyn.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY
Piotr Sijka
Piotr Sijka

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY GOSZCZYN NA
LATA 2022 - 2032**

Spis treści

I WPROWADZENIE	2
I 1. Podstawa prawna.....	2
I 2. Metodologia i treść Strategii Rozwoju Gminy.....	6
II WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ.....	11
II 1. Sfera przestrzenna:.....	11
II 2. Sfera finansowa:	19
II 3. Sfera społeczna:	31
II 4. Sfera gospodarcza:.....	37
II 5. Opinia mieszkańców i uczniów na temat życia w gminie	42
III ANALIZA SWOT	47
IV WYMIAR STRATEGICZNY	54
IV 1. Misja i wizja.....	54
IV 2. Cele Strategii.....	56
Cel I: Dalszy rozwój infrastruktury technicznej i usług publicznych wpływających na jakość życia.....	57
Cel II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności	58
Cel III: Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej	59
Cel IV: Dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego	59
Cel V: Podejmowanie działań na rzecz włączenia społecznego i rozwoju społeczeństwa informacyjnego.....	60
V ZBIEŻNOŚĆ STRATEGII Z OBOWIĄZUJĄCYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI ...	61
V 1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze – Obszary strategicznej interwencji.....	61
V 2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.....	63
VI MODEL STRUKURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	65
VII WDRAŻANIE STRATEGII.....	67
VII 1. Finansowanie Strategii.....	67
VII 2. Monitoring realizacji Strategii	67
VII. 3. Podmioty odpowiedzialne.....	70
VII 4. Ewaluacja końcowa	71

I WPROWADZENIE

I 1. Podstawa prawna

Niniejszą Strategię rozwoju opracowano zgodnie w szczególności z przepisami:

- art. 10e Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- art. 10a Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

13 listopada 2020 r. weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Zmiany objęły ponad 20 aktów prawnych, w tym kilka bezpośrednio wiążących się z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym znalazła się – po raz pierwszy w ustawodawstwie krajowym – podstawa prawna dla strategii rozwoju gminy, a także znalazły się szczegółowe regulacje dotyczące sporządzania tego dokumentu. Dotyczą one procedury opracowania strategii, m.in.:

- wymagana jest uchwała rady gminy, określająca szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb jej konsultacji,
- wymogi w zakresie konsultowania projektu strategii z sąsiednimi gminami i ich związkami oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- wymogi w zakresie opiniowania przez zarząd województwa w zakresie zgodności z zasadami regionalnej polityki przestrzennej określonej w strategii rozwoju województwa,
- konieczność przeprowadzenia ewaluacji ex ante.

Nowelizacja zdefiniowała ponadto wytyczne merytoryczne, w tym nowe obligatoryjne rozdziały dla strategii, m.in.:

- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,

- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla gminy,
- ramy finansowe strategii.

Gmina ma możliwość opracowania strategii bez uwzględniania nowych przepisów, powołując się jedynie na wymagania stawiane strategiom terytorialnym – zgodnie z projektem rozporządzenia unijnego, określającego wspólne przepisy dla siedmiu funduszy europejskich, oraz z projektem ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2021-2027. Taki dokument również można traktować jako narzędzie pozyskiwania środków unijnych, jeśli będzie zawierał 4 obowiązkowe elementy:

- określenie obszaru geograficznego, którego dotyczy dana strategia,
- analizę potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru,
- opis zintegrowanego podejścia do stwierdzonych potrzeb rozwojowych i potencjału,
- opis włączenia partnerów w przygotowanie strategii i jej wdrożenie.

Warto zaznaczyć, że nowe regulacje dotyczące strategii rozwoju gminy są spójne z wymaganiami Unii Europejskiej w kontekście ww. elementów strategii terytorialnych. Dzięki temu jednostki samorządu terytorialnego mogą przygotowywać strategie, które jednocześnie będą strategiami rozwoju w rozumieniu uzppr, stanowiącymi element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju, jak i strategiami terytorialnymi zgodnie z wymogami Unii Europejskiej. Główne wytyczne dla planowania strategicznego na poziomie prawodawstwa unijnego wynikają z Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Zapisano w niej, że dzięki wspólnemu działaniu państw członkowskich nastąpi przyspieszenie wyjścia z kryzysu gospodarczego, natomiast gospodarka UE stanie się inteligentna i zrównoważona. Główne wyzwania związane z realizacją Strategii 2020, wynikają z zapisanych w niej celów priorytetowych, do których w dokumencie zaliczono:

- rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji),
- rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej),
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

Doprecyzowaniem i kontynuacją zapisów Strategii Europa 2020 jest 5 głównych celów Polityki spójności na lata 2021–2027. Zgodnie z tymi zapisami wyzwania rozwojowe dotyczą:

- bardziej inteligentnej Europy (przez innowacje, cyfryzację, transformację gospodarczą oraz wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw),
- bardziej przyjaznej dla środowiska bezemisyjnej Europy (wdrażającej porozumienie paryskie i inwestującej w transformację sektora energetycznego, w odnawialne źródła energii oraz w walkę ze zmianami klimatu),
- lepiej połączonej Europy (ze strategiczną infrastrukturą transportową i sieciami cyfrowymi),
- Europy o silniejszym wymiarze społecznym (inwestującej w wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, umiejętności, integrację społeczną i równy dostęp do opieki zdrowotnej),
- Europy bliżej obywateli przez wspieranie oddolnych strategii rozwoju i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w całej UE.

Polityka rozwoju na poziomie kraju kreowana jest poprzez horyzontalne dokumenty długo- i średniookresowe. Dla tworzenia strategii lokalnych kluczowe znaczenie mają: Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 – z perspektywą do roku 2030 (SOR)²⁴ (z perspektywą do 2030 roku) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR). SOR została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku i stanowi plan realizacji kluczowych działań gospodarczych w celu uniknięcia pięciu kluczowych pułapek rozwojowych tj.: braku równowagi, średniego dochodu, pułapki demograficznej, pułapki przeciętnego produktu oraz słabości instytucjonalnej. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju ma sformułowane następujące cele szczegółowe:

- trwały wzrost gospodarczy oparty silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (Obszar Reindustrializacji, Rozwoju innowacyjnych firm, Kapitału dla rozwoju, Małych i średnich przedsiębiorstw, Ekspansji zagranicznej),
- społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony rozwój (Obszar Spójności społecznej, Rozwój zrównoważony terytorialnie),
- skuteczne państwo oraz instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (Obszar Prawa w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucji

prorozwojowych i strategicznego zarządzania rozwojem, E-państwa, Finansów publicznych oraz Efektywności wykorzystania środków Unii Europejskiej).

Celem strategii jest wdrożenie nowych inteligentnych rozwiązań ze szczególnym uwzględnieniem obszarów transportu, cyfryzacji, kapitału społecznego, bezpieczeństwa narodowego, energii oraz środowiska, dzięki współpracy podmiotów publicznych oraz świata nauki i biznesu. Zapisy SOR to wyznacznik dla dziewięciu zintegrowanych strategii, wśród których dla planowania strategicznego gminy kluczowe znaczenie ma Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Wskazano w niej trzy cele szczegółowe w perspektywie 2030 r.:

- wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Dla strategii lokalnych kluczowe znaczenia ma strategia rozwoju województwa oraz regionalny program operacyjny (oba dokumenty są ze sobą koherentne). Wizja Mazowska sformułowana w strategii regionalnej, brzmi: Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny, z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców, a głównym celem rozwojowym Mazowsza jest zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie. Sformułowana wizja i cel główny, wyznaczają ramy dla prowadzenia lokalnej polityki rozwoju kładąc nacisk na terytorialny wymiar wyzwań rozwojowych. Dlatego też w strategii regionalnej zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI) do których zaliczono: bieżący wzrost (Obszar Metropolitalny Warszawy) oraz obszary problemowe (ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski).
Gmina Goszczyn

Wcześniej funkcjonujący dokument strategiczny określający długofalowy rozwój gminy stał się nieaktualny ze względu na wspomniane zmiany prawne, ale przede wszystkim zmieniającą się sytuację gospodarczą, społeczną i przestrzenną gminy, jak i w jej otoczeniu. Nowe są problemy, potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz innych interesariuszy gminy. Zmiany zaszły również na poziomie dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego, skąd potrzeba powiązania celów i zadań gminy z wyznaczonymi priorytetami

zawartymi w dokumentach nadrzędnych. Pomoże to m.in. w realizacji szansy, jaką dla gminy jest możliwość uzyskania wsparcia z funduszy zewnętrznych oraz skorzystania z nowych instrumentów polityki regionalnej, w szczególności w ramach nowej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027. W związku z tym, konieczne jest reagowanie na nowe warunki rozwojowe i opracowanie strategii rozwoju gminy w oparciu o znowelizowane przepisy (dokument, o którym mowa w art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminny (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.). Strategia, w odróżnieniu od dotychczasowego dokumentu strategicznego określającego długofalowy rozwój gminy, będzie wiązać planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. Dzięki temu będzie wspierała trwałą i zrównoważony rozwój gminy. Dokument określi ramy finansowe dla jego realizacji oraz potencjalne źródła finansowania.

I 2. Metodologia i treść Strategii Rozwoju Gminy

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wraz z wnioskami

Kompleksowa i pogłębiona diagnoza stanowi punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy. Zgodnie z obowiązującym prawem, diagnoza nie jest już tylko dobrą praktyką czy standardem realizacyjnym, ale obowiązkiem ustawowym. Diagnoza może być przygotowana jako odrębny dokument (raport diagnostyczny) lub też jako zbiór różnego rodzaju ekspertyz, analiz i innych materiałów wspomagających proces diagnostyczny. W samej strategii wskazuje się jedynie najważniejsze wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy. Diagnoza polega na zgromadzeniu, a następnie analizie danych na temat gminy i jej otoczenia. Przygotowywana na potrzeby strategii rozwoju gminy diagnoza powinna:

- identyfikować najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy,
- nazywać główne bariery i szanse wynikające ze zidentyfikowanych uwarunkowań,
- określać potencjały gminy, nawiązując do dostępnych zasobów oraz lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowania terytorialnego.

Diagnoza nie jest jedynie oceną stanu oraz dotychczasowych tendencji rozwojowych. Ma za zadanie wskazywać główne trendy i potencjalne kierunki rozwoju w przyszłości. Powinna zawierać zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość.

Jednocześnie powinna być prowadzona z uwzględnieniem otoczenia, uwarunkowań zewnętrznych i trendów rozwojowych o charakterze lokalnym i ponadlokalnym. Zgodnie z tym, diagnozę najlepiej prowadzić w ujęciu dynamicznym i porównawczym. Diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji. Powinna zatem spełniać jednocześnie trzy kryteria: rzetelności, istotności oraz aktualności. Rzetelność jest w tym przypadku rozumiana jako precyzyjność, dokładność i poprawność informacji. Istotność odnosi się do założenia, że przedstawiana informacja będzie użyteczna na dalszym etapie prac strategicznych. Aktualność informacji dotyczy z kolei jej odniesienia do obecnego stanu wiedzy i rzeczywistości. Diagnoza powinna być szczegółowa, ale szczegółowość powinna realizować się przede wszystkim w odniesieniu do lokalnej specyfiki, dotyczyć informacji istotnych dla gminy, które mogą się przyczynić do lepszego jej zbadania i zbudowania dobrego planu strategicznego. Jednocześnie powinna być wynikowa, to znaczy poza prostą identyfikacją zasobów, potencjałów czy barier, odnosić się również do możliwości ich odpowiednio wykorzystania lub przewyżczenia. Opracowanie diagnozy stanowi istotny element prac nad strategią. Dobrze przeprowadzona i zilustrowana diagnoza:

- jest warunkiem użyteczności opracowywanych na jej podstawie założeń strategicznych i celów rozwojowych,
- pozwoli na sprawne i efektywne dalsze prace, w szczególności dotyczące zobrazowania wizji i kierunków jej rozwoju w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który stanowi nowy element planowania rozwoju.

Obligatoryjne elementy w ramach części programowej strategii

Wnioski z rzetelnie wykonanej diagnozy stanowią podstawę dla opracowania części programowej strategii rozwoju gminy, zawierającej najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego. Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje jej obowiązkowe elementy:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,

- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Cel definiuje się jako stan/efekt/sytuację/rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Cel opisuje przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują zatem stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Powinny one pozostawać w ścisłej relacji wynikowej z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie cele realizują ważny element strategii – wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wizja jest opisem pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej (za kilka lub kilkanaście lat). Cele strategiczne mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. Cele strategiczne odpowiadają na ogólne pytanie „co chcemy osiągnąć?”. Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Tym samym odpowiadają na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?”. Istotne jest aby cele, a następnie kierunki działań odpowiadały na potrzeby rozwojowe gminy i wskazywały sposoby:

- rozwiązywania najważniejszych problemów,
- zmniejszania barier rozwojowych,
- wzmacniania potencjałów lokalnych,
- wykorzystywania zasobów własnych i szans pojawiających się w otoczeniu,
- łączenia działań z różnych dziedzin w zintegrowane projekty.

Kierunki działań oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Odpowiadają na pytanie „co jest do zrobienia?”. Kierunki działań (zwane też zadaniami, działaniami, kierunkami interwencji – w zależności od stopnia ich szczegółowości) służą realizacji założonych celów, są podstawą wdrażania strategii. Strategia powinna określać kierunki działań lub, tam gdzie to jest możliwe, konkretne działania. Rezultaty to wszelkie przewidywane i nie dające się przewidzieć skutki realizacji działań. W strategii określa się oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Wskaźnik w swojej najprostszej definicji jest zmienną, która może przyjmować różne wartości, pozostającą w stałym związku z cechami analizowanych obiektów czy stanów rzeczy. Wskaźnik można określić jako miarę

celu, który ma zostać osiągnięty, zaangażowanych zasobów, uzyskanego efektu, miernik jakości lub zmienną kontekstową.

Cele formułuje się w odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym oraz dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy. Każdy cel w strategii powinien być określony w sposób SMART (ang. – mądry):

- SPECIFIC – konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- MEASURABLE – mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- ATTAINABLE – osiągalny, możliwy do zrealizowania, niekiedy odczytywany jeszcze jako ACCEPTABLE – akceptowalny (przez wielu współpracujących podmiotów) oraz AMBITIOUS – ambitny,
- REALISTIC – realistyczny przy istniejących zasobach, a także RELEVANT – istotny z punktu widzenia celów interwencji,
- TIME-BOUNDED – zdefiniowany, określony w czasie, a także TRACKABLE – możliwy do śledzenia.

Cele powinny być:

- formułowane w sposób mierzalny (umożliwiający przypisanie odpowiednich wskaźników określających postępy realizacji),
- spójne wewnętrznie oraz nadrzędne w stosunku do celów innych dokumentów gminy i jej jednostek o charakterze strategicznym,
- skorelowane z celami strategii innych jednostek, z którymi gmina pozostaje w relacjach (np. cele gminy powinny być spójne z celami strategii rozwoju ponadlokalnego czy strategii wojewódzkiej).

Treść strategii nie ogranicza się do wskazania celów strategicznych rozwoju, ale pokazuje także kierunki działań lub – tam gdzie to jest możliwe – konkretne działania. Podstawą do ich określania jest identyfikacja kluczowych zmian niezbędnych do realizacji założonych celów. Strategia ma też definiować oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Rezultaty opisuje się jako efekt planowanych działań, zmiany pożądane w kontekście podejmowanych interwencji. Mogą być to np. zmiany o charakterze organizacyjnym (zmiany instytucjonalne, zmiany sposobu i zakresu

funkcjonowania poszczególnych instytucji lub gminy rozumianej jako całościowa organizacja, zmiany w ramach systemu świadczenia usług publicznych) lub zmiany w zakresie zasobów materialnych i niematerialnych (infrastruktura, kadry, umiejętności itp.). Rezultaty, tak jak cele, muszą być weryfikowalne i mierzalne. W praktyce oznacza to określenie rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym. Wskaźniki to ważny element strategii przyczyniający się do jej efektywnej realizacji. Wybrane wskaźniki mają pokazać stopień realizacji przyjętych celów, opisanych za pomocą mierników.

Mając na względzie podejście zintegrowane, należy pamiętać, że nie tylko jakość życia mieszkańców i rozwój gospodarczy stoją w centrum uwagi strategii, jak miało to miejsce w większości dotychczasowych dokumentów. Ważna jest również jakość zagospodarowania przestrzennego, które istotnie wpływa na jakość życia (zielen, korki, swobodne ciągi komunikacyjne między poszczególnymi częściami gminy, łatwy i lokalnie zapewniony dostęp do usług). Cele, kierunki lub działania mogą być zatem tematyczne (np. zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej) lub terytorialne (np. poprawa dostępności komunikacyjnej wschodnich miejscowości gminy). W przypadku tematycznych celów, kierunków lub działań, ich skoncentrowanie na poszczególne obszary nastąpi na poziomie instrumentów realizacyjnych. Struktura celów w dokumencie strategii musi tworzyć logicznie powiązany system. Realizacja działań powinna zapewniać osiągnięcie celów niższego rzędu – celów operacyjnych, co z kolei powinno przyczyniać się do osiągnięcia celów wyższego rzędu, czyli celów strategicznych. Kierunki działań planowane w ramach poszczególnych celów powinny wzajemnie się przenikać i uzupełniać, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii (wartości dodanej).

II WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

II 1. Sfera przestrzenna:

Lokalizacja i warunki naturalne

Gmina Goszczyn od 1 stycznia 1999 roku położona jest w powiecie grójeckim, który tworzą gminy: Grójec (miasto-gmina), Belsk Duży, Błędów, Chynów, Goszczyn, Jasieniec, Mogielnica (miasto-gmina), Nowe Miasto (miasto-gmina), Pniewy, Warka (miasto-gmina). Powiat grójecki stanowi jeden z 42 powiatów wchodzących w skład województwa mazowieckiego. Region Mazowsze (województwo mazowieckie) tworzą dawne województwa, a obecne „subregiony”; radomski, siedlecki, ostrołęcki, ciechanowski, płocki oraz w części skierniewicki. Gmina Goszczyn sąsiaduje z gminami: Belsk Duży, Jasieniec, Promna, Mogielnica. Gmina Goszczyn to gmina wiejska położona w województwie mazowieckim, powiat grójecki. Wśród 10 gmin powiatu zajmuje dziesiątą lokatę pod względem powierzchni i liczby ludności. Gminę zamieszkuje 3000 mieszkańców. Powierzchnia gminy to 57 km², w tym: użytki rolne 5240 ha, lasy i grunty leśne 170 ha, pozostałe grunty 290 ha;

Przeważającą część obszaru gminy stanowią sady, wśród których znajduje się zabudowa mieszkalno - gospodarcza. Gmina Goszczyn liczy 11 sołectw: Jakubów, Bądków, Długowola, Goszczyn, Józefów, Kolonia Bądków, Modrzewina, Nowa Długowola, Olszew, Romanów, Sielec.

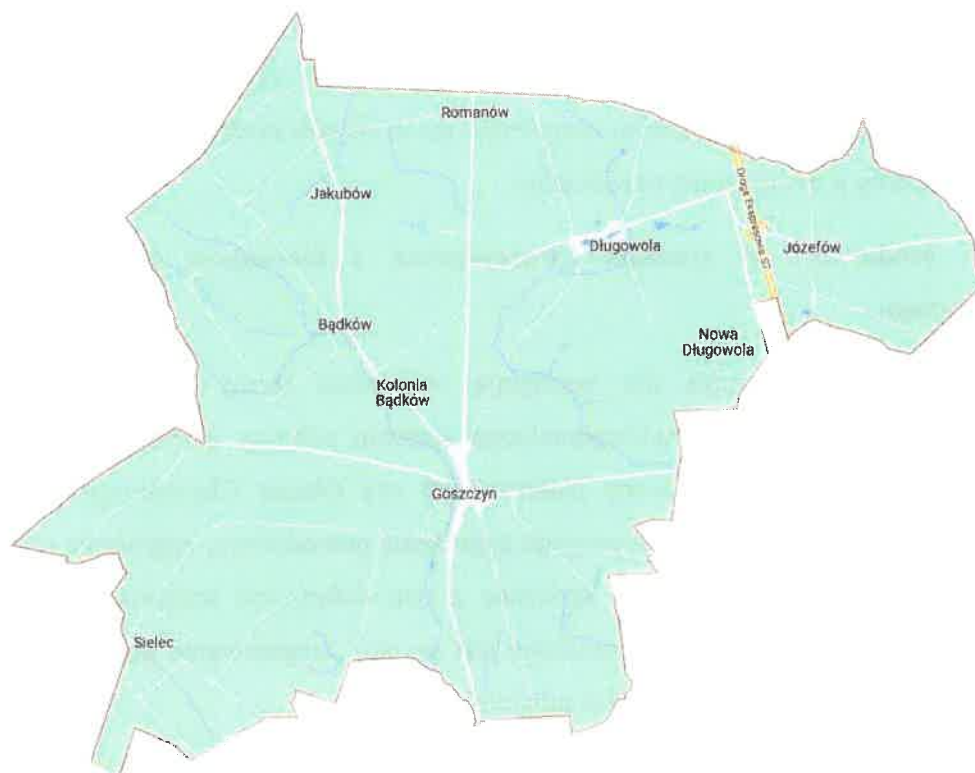
Warunki wodne w obszarze gminy określone są jako bardzo korzystne z wielkością wskaźnika 9,2 pkt. w skali 10 pkt., przy średnim w subregionie 6,6 pkt.

- 87 % użytków rolnych to tereny z przewagą o optymalnej ilości wody;
- 7 % to tereny użytków o okresowym nadmiarze wody;
- 6 % to tereny użytków rolnych o okresowym lub stałym niedoborze wody.

Ponadto w gminie istnieje 10 zbiorników retencyjnych o powierzchni 15 ha i pojemności 150,5 tys. m³. Lasy zajmują śladową powierzchnię 1,6 % ogólnej powierzchni gminy, przy średnim poziomie lesistości obszarów subregionu na poziomie 22% oraz powiatu grójeckiego na poziomie 12,5 %.

Agroklimat cechuje się między innymi długością okresu wegetacyjnego wynoszącego 210-220 dni, średnia roczna temperatura wynosi od +7,5 do +8,5 °C oraz średnia roczna suma

opadów w granicach 500-550 mm. Średni wskaźnik agroklimatu dla obszaru gminy określony został w wielkości 10,6 pkt. w skali 15 pkt., przy średnim w subregionie 11,4 pkt.

Struktury funkcjonalno – przestrzenne Gminy

Analiza stanu dotychczasowego zainwestowania terenów, stanu ładu przestrzennego, środowiska, rolniczej przestrzeni produkcyjnej, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego pozwala na wyróżnienie na obszarze gminy niżej wymienionych struktur funkcjonalno – przestrzennych:

- obszary koncentracji zabudowy o mieszanych funkcjach - mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej i działalności gospodarczej;
- obszary produkcji rolniczej z rozproszoną zabudową;
- obszar koncentracji usług w centrum Goszczyna;
- obszary aktywności gospodarczej;
- obszary przyrodnicze i rolnicze.

Obszary koncentracji zabudowy o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo – gospodarczej lub usługowej, występują wzdłuż dróg zbiorczych, lokalnych lub dojazdowych. Obszary

produkcji rolniczej (głównie sadowniczej) z rozproszoną zabudową mieszkaniowo-gospodarczą występują z różnym natężeniem w granicach całej gminy. Zasoby ziemi rolniczej w gminie wynoszą 5 304 ha użytków rolnych, w których: grunty orne stanowią 37%, sady 60%, trwale użytki zielone 3%. Głównie z obszarami produkcji sadowniczej i ich strukturą własnościową związana jest charakterystyczna dla rejonu i gminy rozproszona zabudowa mieszkalno – gospodarcza, rozmieszczona w sposób swobodny, często położona w oddaleniu od dróg o utwardzonej nawierzchni.

Ochrona środowiska w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Goszczyn nie występują obszarowe formy podlegające ochronie i stanowiące elementy krajowego/regionalnego systemu ochrony przyrody, jak Rezerwat przyrody, Specjalny obszar ochrony Natura 2000 czy Obszar Chronionego Krajobrazu. W granicach gminy Goszczyn nie występuje zagrożenie powodziowe, zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych ani górnicze lub związane z tym deformacje terenów lub zagrożenie poważnych awarii w środowisku. Konieczne jest szybkie uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Goszczyn wskazuje również na konieczność:

- ochrony powierzchni ziemi poprzez: rolnicze zagospodarowania gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom, zalesianie nieużytków, gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych, gruntów zagrożonych erozją, rekultywację terenów poeksploatacyjnych;
- ochrony powietrza poprzez: ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw z palenisk domowych np. poprzez modernizację nieefektywnych systemów grzewczych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu drogowego, wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych;
- ochrony przed hałasem poprzez stosowanie czynnej izolacji od drogi S7 w miejscach, gdzie zabudowa mieszkaniowa lub obiekty podlegające szczególnej ochronie znajdują się w zasięgu uciążliwości drogi.

Na obszarze gminy występują tereny, na których wprowadzenie zainwestowania jest ograniczone. Oprócz warunków fizjograficznych najważniejszym czynnikiem wpływającym

na wybór terenów przeznaczonych pod zabudowę jest ochrona krajobrazu i przestrzeni przyrodniczej, ochrona zabytków oraz ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Z tego względu spod zabudowy należy eliminować: obszary cenne przyrodniczo, na których znajdują się stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt; enklawy o wyjątkowych walorach krajobrazowych, korytarze ekologiczne i naturalne ekosystemy łąkowo – rolno – leśne, które należy pozostawić w stanie nienaruszonym. W ramach kreowania struktur przestrzennych zaleca się uzupełnienie istniejących jednostek osadniczych z zachowaniem dotychczasowego układu przestrzennego. Nowa zabudowa powinna kontynuować istniejące układy przestrzenne z zachowaniem porządkowania, uzupełniania i kontynuacji.

Priorytetowe cele w zakresie ochrony przyrody dla gminy Goszczyn to:

- ochrona przed degradacją cennych przyrodniczo obszarów i obiektów,
- ochrona ekosystemów rzecznych i łąkowych, szczególnie rzek Dylówki i Borówki,
- ochrona istniejących zbiorników wodnych,
- zalesianie użytków rolnych najsłabszych klas,
- powstrzymanie procesu zarastania i degradacji trwałych użytków zielonych,
- wytyczanie nowych szlaków rowerowych.

Infrastruktura wodna

Gmina Goszczyn posiada trzy ujęcia wody do wodociągu gminnego w miejscowościach Goszczyn, Sielec i Józefów. Długość sieci wodociągowej wynosi 35,3 km. Z dostawy wody korzysta 496 odbiorców, w tym 470 gospodarstw domowych w miejscowościach: Goszczyn, Kolonia Bądków, Bądków, Józefów, Sielec, Modrzewina. W 2021 roku do wodociągu przyłączyły się 4 gospodarstwa. W ubiegłym roku gmina nie budowała nowych wodociągów. W 2018 roku zakończono modernizację stacji uzdatniania wody w Goszczynie, zadania, na które goszczyński samorząd wydał 2.324.103 zł z czego 1,2 mln złotych pokryła pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dzięki tej inwestycji w przyszłości będzie można realizować kolejne przyłącza sieci wodociągowej nowych miejscowości. W 2021 roku udało się pozyskać dofinansowanie na tą inwestycję w ramach Polskiego Ładu. W kolejnym roku gmina przystąpi do wykonania studni przy istniejącej stacji uzdatniania wody w Goszczynie o głębokości 197 m. Dodatkowe źródło poboru wody pozwoli na rozwój sieci wodociągowej w pozostałych miejscowościach gminy.

Gmina Goszczyn posiada od 2002 roku oczyszczalnię ścieków w miejscowości Goszczyn o technologii mechaniczno-biologiczno-chemicznej, do której odprowadzane są ścieki od 138 dostawców, w tym 125 gospodarstw domowych z terenu miejscowości Goszczyn. Gmina pracuje nad koncepcją oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach ścieków zlokalizowanych w gospodarstwach. Realizacja tej inwestycji uzależniona jest od pozyskania środków pozabudżetowych. W maju 2022 r. zakończyła się przebudowa instalacji technologicznej Stacji Uzdatniania w Sielcu. Inwestycja miała na celu podniesienie jakości życia i zdrowia mieszkańców wsi Sielec i Modrzewina korzystających z gminnej wody.

Infrastruktura energetyczna i gazowa. Gospodarka odpadami.

Przez obszar gminy przechodzą linie energetyczne średniego napięcia, które zasilają stacje transformatorowe SN/nn. Stacje te rozlokowane są na obszarze całej gminy i wyprowadzają linie niskiego napięcia doprowadzające energię elektryczną do wszystkich zainteresowanych odbiorców. Na całym terenie gminy dostarczana jest energia o właściwych parametrach. Długość linii napowietrznej wynosi 71 km, z czego 5,6 km (8%) linii wybudowanych jest ponad 30 lat temu. Istniejąca sieć przesyłowa SN zapewnia dostawę energii z uwzględnieniem planowanego wzrostu zaopatrzenia. Nie zachodzi potrzeba rozbudowy sieci.

Przez obszar gminy w korytarzu trasy Nr 7 (po zachodniej stronie) przebiega gazociąg wysokoprężny średnicy 300 mm relacji „Lubienia – Sękocin”. Obszar gminy posiada sieć gazową średnioprężną ze stacją redukcyjno-pomiarową w Goszczynie, która zasila układy średnioprężne doprowadzające gaz do indywidualnych odbiorców. Rozdzielcza sieć gazowa obsługująca odbiorców zlokalizowana na terenie gminy wynosiła na koniec 1997 roku 38 km i korzystało z niej 684 odbiorców gazu sieciowego. Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych wynosiła 485, a zużycie gazu sieciowego wynosiło 2 128,4 dam³. Rozdzielcza sieć gazowa doprowadzona jest do następujących miejscowości: Goszczyn, Długowola, Kolonia Bądków, Bądków, Jakubów, Olszew, Romanów, Józefów, Modrzewina, Nowa Długowola.

Gmina Goszczyn od 2013 r. należy do Związku Międzygminnego pod nazwą „NATURA”, do zadań którego należy prowadzenie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gmin – uczestników Związku. W skład Związku wchodzi, poza gminą Goszczyn, jeszcze 3 gminy: Belsk Duży, Chynów i Promna. Związek Międzygminnego pod nazwą „Natura” z siedzibą w Grójcu został wpisany przez Wojewodę Mazowieckiego do Rejestru związków międzygminnych pod pozycją 309 z datą 19 kwietnia 2013 r. Ogłoszenie statutu Związku

ukazało się w Dzienniku Województwa Mazowieckiego pod pozycją nr 5198 dnia 30 kwietnia 2013 r.

Istnieje pilna potrzeba opracowania kompleksowego programu gospodarki odpadami. Gospodarstwa domowe w obszarze gminy posiadają indywidualne źródła ciepła (piece lub kotłownie domowe) bazując głównie na paliwie węglowym. W obiektach użyteczności publicznej lokalne kotłownie posiadają: Urząd Gminy w Goszczynie (kotłownia gazowa), Szkoła Podstawowa w Goszczynie (kotłownia gazowa), Szkoła Podstawowa w Bądkowie (kotłownia gazowa) i Szkoła Podstawowa w Sielcu (kotłownia węglowa).

Infrastruktura komunikacyjna

Najważniejszym ciągiem drogowym przebiegającym przez teren gminy Goszczyn jest droga krajowa Nr 7 Gdańsk – Warszawa – Radom – Kraków – Chyżne klasyfikowana jako droga ekspresowa i będąca elementem podstawowego układu komunikacyjnego kraju. Droga ta stanowi bezpośrednie połączenie gminy z miastem Grójcem – siedzibą powiatu i metropolitalną Warszawą będącą od 1 stycznia 1999 roku ośrodkiem władzy województwa mazowieckiego oraz miastem Radomiem i innymi województwami położonymi wzdłuż tej trasy na kierunku północ-południe. Z uwagi na wysoką rangę sieci krajowej i pełnioną funkcję (przenoszenie ruchu krajowego i międzynarodowego) droga ta nie może stanowić bezpośredniej obsługi przyległych terenów.

Natomiast układ komunikacyjny gminy tworzą przede wszystkim drogi powiatowe:

- Nr 1615W Kozietyły – Goszczyn
- Nr 1616W Goszczyn – Daltrozów;
- Nr 1638W Kępina – Goszczyn – Przybyszew
- Nr 1641W Stara Wieś – Goszczyn
- Nr 1646W Goszczyn – Długowola;
- Nr 1664W Józefów – Zbrosza Duża;
- Nr 1645W Romanów - Olszew;
- Nr 1640W Modrzewina – Dylew
- Nr 1639W Rykały – Górki Izabelin;

Uzupełnieniem układu dróg powiatowych (dawnych wojewódzkich) jest sieć dróg gminnych:

- Romanów – Długowola
- Długowola – granica gminy – Władysławów
- Długowola – granica gminy – Maciejówka
- Długowola - Nowa Długowola – granica gminy – Broniszew
- Goszczyn – Kolonia Broniszew – granica gminy – droga Nr 7
- Romanów - Długowola
- Od drogi Nr 7 – Podgórze – Józefów;
- Od drogi Nr 7 granica gminy – Pelinów
- Jakubów – Kolonia Jakubów
- Łęczeszyce – granica gminy – Bądków
- Droga przez wieś Olszew
- Sielec – granica gminy – Jastrzębia
- Modrzewina – Sielec – Bieniędzy – Goszczyn
- Sielec – Goszczyn
- Sielec – Tąkiele
- Goszczyn – granica gminy – Strupiechów
- Goszczyn granica gminy – Piekarty
- Olszew – Jakubów
- Długowola – do drogi Nr 7
- Droga przez wieś Bądków
- Bądków
- Olszew – Kolonia Bądków
- Długowola

Wewnętrzny układ komunikacyjny tworzony przez drogi powiatowe i gminne zapewnia podstawowe połączenia między innymi: z siedzibą gminy w Goszczynie; z miejscowościami w gminie między sobą; z gminami sąsiednimi. Wskaźnik gęstości dróg na 100 km² wynosi 78 km i kształtuje się na średnim poziomie w subregionie (wskaźnik dla subregionu – 77 km/100 km²) Niezadawalający jest stan techniczny dróg gminnych (rodzaj nawierzchni, parametry). Ogólna długość dróg publicznych w obszarze gminy wynosi 97,3 km. Z czego długość dróg wojewódzkich utwardzonych wynosi 34 km tj. 35%. W średnim stopniu utwardzone są drogi gminne – około 45 %.

Mieszkalnictwo. Infrastruktura budowlana

W 2020 roku w gminie Goszczyn oddano do użytku 2 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 0,68 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Goszczyn to 1 067 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 363 mieszkania. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Goszczyn to 7,00 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w gminie Goszczyn to 167,50 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 82,10% mieszkań posiada bieżącą wodę z wodociągu, 76,48% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 74,13% mieszkań posiada łazienkę, 59,98% korzysta z centralnego ogrzewania, a 51,45% z gazu sieciowego.

W 2021 r. zasób mieszkaniowy gminy obejmował 5 mieszkań komunalnych: w domu nauczyciela w Bądkowie – trzy mieszkania o pow. 42m² każde, w Publicznej Szkole Podstawowa w Sielcu- jedno mieszkanie o pow.52m², w budynku komunalnym w Goszczynie przy ul. Bądkowskiej 1 – jedno mieszkanie o pow. 37,32m². W 2021 roku niewykorzystane było jedno mieszkanie w domu nauczyciela w Bądkowie. Przyczyną niewykorzystania mieszkania był zły stan techniczny i brak zainteresowania wynajmem.

W 2021 r. nie wszczynano postępowań eksmisyjnych opuszczenia lokali mieszkalnych, będących w zasobach gminy.

II 2. Sfera finansowa:

Jednostki organizacyjne i budżetowe Gminy oraz inne podmioty finansowane lub współfinansowane z budżetu gminy. NGO

W pierwszej kolejności powyższe dane przekładają się bezpośrednio na sytuację i możliwości działania jednostek budżetowych Gminy, a także instytucji kultury i innych publicznych podmiotów użyteczności społecznej. Należą do nich:

1. Jednostki organizacyjne i budżetowe Gminy

- Urząd Gminy w Goszczynie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Goszczynie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Sielcu
- Oddział przedszkolny w Sielcu
- Przedszkole samorządowe „Jabłuszko” w Bądkowie
- Klub Dziecięcy „Kubuś Puchatek w Bądkowie”
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goszczynie

2. Instytucje Kultury, Ochrona Zdrowia i inne instytucje użyteczności publicznej

- Biblioteka Publiczna w Goszczynie
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Goszczynie
- Urząd Pocztowy w Goszczynie

3. Organizacje pozarządowe:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Goszczynie, Koło Gospodyń „Zgrane Panie” Olszew, Koło Gospodyń Wiejskich „Gospochy Bony” w Bądkowie
- Fundacja Dom Opieki i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Goszczynie
- Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich z siedzibą w Goszczynie
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Goszczyn
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Gminy Goszczyn z siedzibą w Bądkowie
- Uczniowski Klub Sportowy „Goszczyn”
- Związek Sądowników Rzeczypospolitej Polskiej – Oddział w Goszczynie

- Ochotnicza Straż Pożarna w Goszczynie, Ochotnicza Straż Pożarna w Bądkowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Długowoli, Ochotnicza Straż Pożarna w Sielcu, Ochotnicza Straż Pożarna w Olszewie, Ochotnicza Straż Pożarna w Józefowie

Budżet 2020 i 2021

Suma wydatków z budżetu gminy Goszczyn wyniosła w 2020 (dane GUS) roku 16,7 mln złotych, co daje 5,6 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 7.7% w porównaniu do roku 2019. Największa część budżetu gminy Goszczyn - 37.1% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 750 - Administracja publiczna (12.8%) oraz na Dział 600 - Transport i łączność (5.6%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 1,5 mln złotych, czyli 8,7% wydatków ogółem. Suma dochodów do budżetu gminy Goszczyn wyniosła w 2020 roku 17,3 mln złotych, co daje 5,8 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 5.6% w porównaniu do roku 2019. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (41.2%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (20%) oraz z Dział 801 - Oświata i wychowanie (2.9%). W budżecie gminy Goszczyn wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 460 złotych na mieszkańca (7,9%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 1,9 złotych na mieszkańca (0,0%).

Budżet Gminy Goszczyn za rok 2021 i jego realizację pokazuje poniższa tabela, cytowana za Raportem o Stanie Gminy Goszczyn 2021. Porównawczo następnie przedstawiony został wyciąg informacji z roku poprzedzającego (2020).

<u>Dochody</u>			
<u>2020</u>			
	Plan	Wykonanie	Wskaźnik %
Budżet na dzień 01.01.2020	15 214 393,00		
Zmiana	2 397 240,74		
Budżet na dzień 31.12.2020	17 082 589,79	17 306 840,20	101,31
w tym:			
Bieżące	16 487 589,79	16 486 840,20	100,00

Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	5 492 931,79	5 482 966,44	99,82
Podatki,	3 356 810,00	3 382 164,90	100,76
Różne rozliczenia	6 603 730,00	6 603 730,00	100,00
Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	5 492 931,79	5 482 966,44	99,82
Dotacje i środki na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	119 441,00	119 440,68	100,00
Majątkowe	595 000,00	820 000,00	137,82
<u>Wydatki</u>			
<u>2020</u>			
	Plan	Wykonanie	Wskaźnik %
Budżet na dzień 01.01.2020	15 780 700,00		
Zmiana	2 486 752,19		
Budżet na dzień 31.12.2020	17 875 359,37	16 706 607,48	93,46
w tym:			
Bieżące	16 363 159,37	15 247 675,15	93,18
Obsługa długu	55 167,00	37 733,73	68,40
Majątkowe	1 512 200,00	1 458 932,33	96,00%
Wynik	-792 769,58	600 232,72	
Splata zobowiązań	210 000,00	210 000,00	100,00
<u>Dochody</u>			
<u>2021</u>			
	Plan	Wykonanie	Wskaźnik %
Budżet na dzień 01.01.2021	15 991 153,00		
Zmiana	4 925 993,91		
Budżet na dzień 31.12.2021	20 917 146,91	20 976 720,35	100,28

w tym:			
Bieżące	17 075 880,69	17 135 458,87	100,35
Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	5 119 519,78	5 112 410,57	99,86
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	3 705 967,23	3 749 467,41	101,17
Majątkowe	3 841 266,22	3 841 261,48	100,00
<u>Wydatki</u>			
<u>2021</u>			
	Plan	Wykonanie	Wskaźnik %
Budżet na dzień 01.01.2021	16 535 236,00		
Zmiana	2 736 046,20		
Budżet na dzień 31.12.2021	19 271 282,20	18 119 671,65	94,02
w tym:			
Bieżące	16 505 571,98	15 684 982,34	95,03
Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej	5 119 519,78	5 112 410,57	99,86
Dotacje na zadania bieżące	646 577,00	645 846,81	99,89
Drogi	138 000,00	108 292,58	78,47
Ochotnicze Straże Pożarne	142 799,00	122 691,51	85,92
Oświata i wychowanie	6 563 374,17	6 249 090,59	95,21
Obsługa długu	32 408,00	28 758,49	88,74

Majątkowe	2 765 710,22	2 434 689,31	88,00%
Wynik budżetu	1 645 864,71	2 857 048,70	
Splata zobowiązań	180 000,00	180 000,00	100,00

Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy w 2021 r. wynosiły 7276 zł, a wydatki 6285 zł. Natomiast w roku poprzednim było to odpowiednio: dochody - 5718 zł, a wydatki 5394 zł.

Inwestycje planowane w horyzoncie czasowym Strategii Rozwoju Gminy i źródła ich finansowania

BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ					
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Nazwa zadania	Opis zadania	Lata realizacji	Koszty (PLN) Szacunkowy	Odpowiedzialni za realizację	Źródła pozyskania środków
Budowa budynku Urzędu Gminy	Poprawa obsługi interesantów, rozwój świadczonych usług publicznych	2023-2026	5 000 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
Modernizacja Ośrodka Zdrowia i poprawa leczniczych usług specjalistycznych	Zwiększy i poprawi się jakość świadczonych usług medycznych dla mieszkańców	2022-2023	300 000	Wójt Gminy Goszczyn Kierownik SP ZOZ Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne

Budowa Gminnego Ośrodka Kultury	Mieszkańcom gminy potrzebne jest miejsce gdzie mogli by się spotykać, dyskutować, poszerzać zainteresowania, omawiać bieżące problemy i możliwości ich rozwiązania.	2027-2032	4 000 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych	Zakup samochodu bojowego, sprzętu przeciwpożarowego i umundurowania.	2024-2026	500 000	Wójt Gminy Goszczyn	Środki własne, środki zewnętrzne
Poprawa otoczenia obiektów użyteczności publicznej	Poprawa estetyki i wizerunku miejscowości	2022	50 000	Wójt Gminy Goszczyn, Rada Rodziców PSP w Sielcu	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne, -środki Rady Rodziców
Modernizacja budynku w miejscowości Bądków na potrzeby przedszkola publicznego i żłobka	Poprawa warunków rozwoju, kształcenia i dostępu do edukacji w gminie Goszczyn	2022-2024	300 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne

Rozbudowa budynku szkoły w Goszczynie	Poprawa warunków rozwoju, kształcenia i dostępu do edukacji w gminie Goszczyn	2026-2032	1 500 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
---------------------------------------	---	-----------	-----------	---------------------	---

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA					
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Rozbudowa wodociągu	Kontynuacja rozbudowy sieci wodociągowej z istniejącego ujęcia wody w Goszczynie	2022-2032	3 000 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne (m.in. FOŚiGW, PROW)
Rozbudowa kanalizacji oraz modernizacja oczyszczalni ścieków	Przebieg sieci kanalizacyjnej w gminie Goszczyn nie jest wystarczający, wymaga kontynuacji: - modernizacja oczyszczalni ścieków w Goszczynie - budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej	2023-2032	3 000 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne (m.in. PROW)

Budowa zbiornika wodnego z wykorzystaniem na cele retencji wód oraz rekreacji i turystyki na rzece Dylówce	Zbiornik wodny na terenie Goszczyna zwiększyłby zdecydowanie poziom atrakcyjności miejscowości.	2026-2030	2 000 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
--	---	-----------	-----------	---------------------	---

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	W celu poprawy gospodarki ściekowej konieczna jest budowa przydomowych oczyszczalni.	2023-2025	550 000	Wójt Gminy Goszczyn,	środki własne gminy, -środki zewnętrzne PROW
Pogłębienie i oczyszczenie rowów melioracyjnych, w tym rowu T-13	Zwiększenie ilości zebranej wody i lepszy jej przepływ, polepszenie rolniczych zdolności produkcyjnych gleb	2023-2030	200 000	Starostwo Powiatowe w Grójcu, Wójt Gminy Goszczyn	-środki zewnętrzne (m.in. Starostwo Powiatowe w Grójcu)

TRANSPORT					
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Budowa i remont dróg	Zły stan techniczny dróg i położenie nawierzchni jest konieczne. Obecny stan dróg prowadzi do niszczącej eksploatacji poruszających się po niej pojazdów. Położenie nawierzchni podniesie poziom atrakcyjności miejscowości.	2022-2032	5 000 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Budowa ciągów pieszo – jezdnych i tras rowerowych	Zwiększy się bezpieczeństwo mieszkańców i atrakcyjność miejscowości	2025-2030	2 000 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
Oznakowanie dróg i skrzyżowań, w tym budowa 2 rond w miejscowości Goszczyn	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	2023-2024	20 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne

Wprowadzenie kursów autobusów w celu połączenia z gminą i powiatem innymi miastami	Poprawa komunikacji, połączeń i bezpieczeństwa mieszkańców	2023-2024	15 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
--	--	-----------	--------	---------------------	---

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, W TYM ODNAWIALNĄ					
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Oświetlenie ulic - zakup i montaż lamp energooszczędnych, z własnym źródłem zasilania	Zwiększy się bezpieczeństwo mieszkańców oraz znacznie zmniejszą się koszty dla gminy	2023-2025	1 200 000	Wójt Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
Budowa kolektorów słonecznych	Wykorzystanie energii odnawialnej	2023-2030	3 000 000	Wójt Gminy Goszczyn, Mieszkańcy Gminy Goszczyn	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne -środki własne mieszkańców

Dalsza gazyfikacja wsi	Brak sieci gazowej w niektórych miejscowościach	2025-202030	5 000 000	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.	środki PGNiG
------------------------	---	-------------	-----------	--	--------------

TURYSTYKA I REKREACJA					
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Modernizacja świetlic wiejskich z terenu gminy Goszczyn	Mieszkańcom potrzebne jest miejsce gdzie mogli by się spotykać, dyskutować , poszerzać zainteresowania, omawiać bieżące problemy dyskutować nad możliwości ich rozwiązania.	2025-2032	1 300 000	Wójt Gminy Goszczyn	- środki własne, - środki zewnętrzne
Rewitalizacja stawów w miejscowości Długowola i zagospodarowanie terenu wokół	Poprawa walorów turystycznych miejscowości oraz zapewnienie dodatkowego miejsca do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców	2023-2025	1 550 000	Wójt Gminy Goszczyn	- środki zewnętrzne

Budowa kompleksu sportowo-kulturalno-wypoczynkowego w gminie Goszczyn	Skate park, teźnia, plac zabaw, urządzenie terenów zielonych	2027-2032	5 000 000	Wójt Goszczyn	Gminy	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne
---	--	-----------	-----------	---------------	-------	---

1.	2.	3.	4.	5.	6.	
Modernizacja placów zabaw dla dzieci.	Modernizacja istniejących placów zabaw zapewni rozrywkę w czasie przerwy lekcyjnej ale również będzie formą spędzania właściwie wolnego czasu .	2023-2024	50 000	Wójt Goszczyn	Gminy	- środki własne gminy -środki zewnętrzne (m.in. program „Działaj Lokalnie”)
Odnowa małych obiektów sakralnych	Poprawa estetyki, wizerunku miejscowości i zachowanie dziedzictwa kulturowego	2024-2032	50 000	Wójt Goszczyn. Parafia Rzymskokatolicka w Goszczynie	Gminy	-środki własne gminy, -środki zewnętrzne, -środki własne mieszkańców i Parafii

II 3. Sfera społeczna:

Sytuacja demograficzna

W 2021 roku przyrost naturalny w gminie wynosił -19, ponieważ urodziło się 19 dzieci a zmarło 38 osób. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,70 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Ogólna liczba mieszkańców zmniejszyła się w stosunku do roku 2021 o 31 osób i taka tendencja utrzymuje się już od kilku lat. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 1,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Goszczyn zawarli w 2020 roku 11 małżeństw, co odpowiada 3,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,5% mieszkańców gminy Goszczyn jest stanu wolnego, 57,9% żyje w małżeństwie, 3,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,6% to wdowy/wdowcy.

Wykaz ludności wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r.)	
Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
Bądków	308
Długowola	486
Goszczyn	888
Jakubów	78
Józefów	262
Kolonia Bądków	92
Modrzewina	115
Nowa Długowola	69

Olszew	129
Romanów	116
Sielec	309
Ogółem	2883

Bezpieczeństwo publiczne

W 2020 roku wg danych GUS¹ w gminie Goszczyn stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 58 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 19,84 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa mazowieckiego oraz porównywalna do średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Goszczyn wynosi 74,80% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa mazowieckiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Goszczyn najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 11,98 (wykrywalność 66%) oraz przeciwko mieniu - 7,31 (wykrywalność 46%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 3,81 (98%), o charakterze gospodarczym - 2,78 (70%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,39 (92%).

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Goszczyn działalność medyczną prowadzą dwa podmioty opieki medycznej:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Goszczynie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej GO-DENT Przychodnia Stomatologiczna w Goszczynie.

Organem tworzącym Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Goszczynie jest Gmina Goszczyn. W 2019 roku nastąpiła zmiana na stanowisku Kierownika Ośrodka w związku z przejściem na emeryturę poprzedniego Kierownika. Liczba pacjentek i pacjentów w 2020 r. zadeklarowanych do SPZOZ w Goszczynie wynosiła 2530 osoby. Liczba ta zwiększyła się w stosunku do roku 2019 o około 100 osób. W ramach podstawowej

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Goszczyn#poziom-przestepczosci

opieki zdrowotnej w SPZOZ w Goszczynie w 2021r. udzielono 16 102 porady, które dotyczyły najczęściej chorób układu krążenia., w tym: lekarz w ilości – 12 513, pielęgniarka POZ w ilości – 3429, położna w ilości – 160. W 2021 roku w gminie Goszczyn funkcjonowała 1 apteka. Apteka pracuje 6 dni w tygodniu i zatrudnia magistrów farmacji. Na terenie gminy nie funkcjonują punkty apteczne.

Szkolnictwo

W gminie w 2021r. funkcjonowały trzy szkoły podstawowe:

1. Publiczna Szkoła Podstawowa w Bądkowie.
2. Publiczna Szkoła Podstawowa w Sielcu.
3. Publiczna Szkoła Podstawowa w Goszczynie.

W Publicznej Szkole Podstawowej w Goszczynie funkcjonowały trzy oddziały integracyjne - kl. IV a, kl. V b i kl. VIII a. Natomiast w Publicznej Szkole Podstawowej w Sielcu zostało utworzonych sześć oddziałów integracyjnych – kl. I, kl. II, kl. III, kl. IV, kl. V oraz kl. VI. W roku 2021 naukę w szkołach kontynuowało 20 uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności.

Na jedną nauczycielkę/jednego nauczyciela przypada średnio uczennic i uczniów:

- PSP Bądków: 30 (ilość uczniów) : 6,28 (ilość etatów) = 4,78 ucznia na 1 nauczyciela
- SP Goszczyn: 319 (ilość uczniów) : 28,73 (ilość etatów) = 11,10 ucznia na 1 nauczyciela
- PSP Sielec: 71 (ilość uczniów) : 17,74 (ilość etatów) = 4,01 ucznia na 1 nauczyciela
- Punkt przedszkolny: 20 (il. uczniów) : 1,6 (il. etatów) = 12,5 ucznia na 1 nauczyciela.

Wójt Gminy Goszczyn w 2021r. nie przyznał stypendium socjalnego dla żadnego ucznia. Zostało to spowodowane brakiem uczniów kwalifikujących się do takiej pomocy z powodu przekroczenia kryterium dochodowego. Około 154 uczniów, stanowiących 44,25 % wszystkich uczennic i uczniów, dojeżdżało do szkoły za sprawą organizowanych przez gminę środków transportu publicznego. Z kolei 55,75 % uczniów było dowożonych przez rodziców lub też docierało do szkół za sprawą innych prywatnych form transportu. W roku 2021 Gmina Goszczyn zwróciła rodzicom 5 uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności koszty dowozu do szkoły samochodem osobowym rodzica.

Edukację na poziomie ponadpodstawowym zapewnia m.in. 1 liceum ogólnokształcących i 5 techników oraz 5 szkół branżowych I stopnia na terenie powiatu grójeckiego. Żadna z tych szkół nie znajduje się na terenie gminy Goszczyn, jednak posiadają one dogodne połączenia komunikacyjne.

W 2021r. funkcjonowało Przedszkole Niepubliczne w Bądkowie. Do 31 sierpnia 2021r. do przedszkola uczęszczało - 51 dzieci. Natomiast od 1 września 2020r. - 50 dzieci. Ponadto w 2021r. funkcjonował Punkt Przedszkolny w Sielcu, do którego do 31 sierpnia uczęszczało - 17 dzieci. Natomiast od 1 września - 20 dzieci. Na terenie Gminy Goszczyn w 2021r. nie funkcjonował żłobek i oddział żłobkowy oraz klub dziecięcy. W październiku 2021 r. Rada Gminy Goszczyn podjęła uchwałę w sprawie utworzenia w miejscowości Bądków klubu dziecięcego „Kubuś Puchatek”, który zapewni miejsce dla 14 dzieci w wieku 1-3 lata.

Biblioteka Publiczna. Sport i instytucje kultury

W Gminie Goszczyn w 2021 roku funkcjonowała jedna Gminna Biblioteka Publiczna, która znajduje się w pomieszczeniach budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Goszczynie. Gminna Biblioteka Publiczna w Goszczynie była czynna pięć dni w tygodniu. Księgozbiór na dzień 1 stycznia 2021 roku wynosił 20 011 woluminów, zaś na koniec roku 20 961 woluminów. W przeliczaniu na jednego mieszkańca łączna liczba woluminów na koniec roku 2021 wynosiła 7,3. Biblioteka nie posiada zbiorów cyfrowych (ebooków, audiobooków). Na koniec 2021 roku biblioteka zarejestrowała 433 czytelników, którzy skorzystali łącznie z 4205 wypożyczeń na zewnątrz. W bibliotece pracują dwie osoby na stanowiskach bibliotekarskich.

W gminie działa jeden Uczniowski Klub Sportowy w Goszczynie. Ćwiczy w nim ok. 50 członków pod okiem 1 trenera i jednego instruktora sportowego. Są to liczby daleko niższe od proporcjonalnych w stosunku do całego powiatu grójeckiego. W całym powiecie są to odpowiednio: 27 klubów, 1754 ćwiczących, 47 trenerów i 35 instruktorów sportowych. W Goszczynie znajduje się hala sportowa. W obiekcie są wydzielone pomieszczenia na szatnie, łazienki, prysznice, pokoje dla szkoleniowców, magazyny, pomieszczenie kuchenne oraz sala konferencyjna.

Gmina nie posiada Gminnego Ośrodka Kultury. Funkcje placówki kulturalnej spełniane są przez szkoły i Bibliotekę.

Dziedzictwo historyczne

Po wcieleniu Mazowsza do korony król Zygmunt I w 1526 roku, Goszczyn był własnością królewską, jako miasto miał 12 łanów i 26 złotych szosu. Zygmunt III Waza w 1614 roku potwierdził cech sitarzy i nadał miastu 4 jarmarki. W dalszych latach te przywileje potwierdzają król Władysław IV w 1633 roku i król Jan Kazimierz w 1663 roku oraz król August III w 1763 roku. W XVI wieku Goszczyn zaliczał się do znakomitych miast na Mazowszu. Niestety, w sto lat później te rzeczy przedstawiały się zupełnie inaczej. Przyszły wojny, pożary, ucisk starostów, ludność emigrowała do Warszawy, która stała się stolicą Polski, gdzie skupiał się przemysł i handel i to wszystko było przyczyną upadku Goszczyna. Odtąd Goszczyn staje się osadą rolniczą i przybiera coraz bardziej wygląd wsi. Mieszkańcy Goszczyna i okolic brali czynny udział w powstaniu styczniowym, po którym odebrano tytuł miasta i Goszczyn stał się osadą. Prawie cały Goszczyn spłonął wraz z kościołem w dniu 2 lipca 1873 roku. Po spaleniu Goszczyna przestał on być nawet siedzibą gminy. W roku 1906, proboszczem parafii kościelnej został ks. Stefan Roguski. Był to ksiądz energiczny i wielki organizator czynów społecznych. Z jego inicjatywy zorganizowana została w Goszczynie Ochotnicza Straż Pożarna, pobudowano szkołę, mleczarnię, założono sklepy spółdzielcze zwane „Ogniwo”. Od tej chwili datuje się rozwój sadownictwa w gminie Goszczyn. W tym czasie Goszczyn był osadą, której mieszkańcy poza rolnictwem trudnili się handlem i rzemiosłem. Dla podniesienia rozwoju gospodarstw rolnych, Starostwo Powiatowe w Grójcu, założyło w gminach Kółka Rolnicze. U niektórych rolników pozakładano poletka doświadczalne roślin uprawnych oraz stada doświadczalne hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu. Działalność oświatowo-kulturalna na terenie gminy rozwijała się przy pomocy nauczycieli, duchowieństwa i zdolnej młodzieży wiejskiej. Po wybuchu II wojny mieszkańcy stawiają czynny opór okupantowi działając w różnych organizacjach podziemnych, jak: Bataliony Chłopskie, Polski Związek Powstańczy, Związek Walki Zbrojnej, Armii Krajowej. Po wojnie gmina dość szybko się rozwijała. W 1946 roku powstały dwa punkty skupu owoców.

Obecnie Goszczyn to gmina wiejska w województwie mazowieckim, w powiecie grójeckim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie radomskim. Patrząc na dzisiejszy Goszczyn dziś to wieś rolniczo-sadownicza oddalona od Warszawy o ok. 60 km przy zmodernizowanej tranie E-7 Warszawa – Kraków na przecięciu dróg powiatowych Grójec- Przybyszew tzw. Trakt Królewski i Broniszew – Goszczyn – Kozietyły.

Dziedzictwo kulturowe

W Gminie Goszczyn znajduje się wiele zabytków architektury i miejsc pamięci historycznej. W gminie dwa obiekty zabytkowe wpisane są do Rejestru Zabytków Województwa Mazowieckiego: opisany wyżej kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła w Goszczynie oraz dwór murowany w Sielcu, około 1880, decyzja MWKZ 908/2017 z dnia 14.07.2017 r. Na początku wymienić należy Kościół parafialny pw. Św. Michała Archanioła, przylegający cmentarz i kapliczki. Kościół został wpisany do Rejestru Zabytków byłego województwa mazowieckiego w 1975 roku. Cmentarz par. św. Michała Archanioła w Goszczynie powstał ok 1863 r. i oddalony jest od kościoła 0,5 km. W części centralnej znajduje się murowana kaplica zbudowana w 1996 roku oraz kilka nagrobków przeniesionych z dawnego przykościelnego cmentarza pochodzących z XIX wieku. Krzyże i kapliczki przydrożne są nie tylko bezcennym bogactwem naszego krajobrazu, ale przede wszystkim świadectwem wiary i miejscem kultu. Najstarsze z nich sięgają nawet XVIII wieku. Do czasów obecnych zachowało się wiele z nich. Zachował się dwór w miejscowości Sielec wraz z parkiem miejskim o pow. 4,15 ha. Dwór wzniesiony około 1880 r. dla Lucjana Tąkiela być może wg projektu architekta Wojciecha Wawrzyńca Bobińskiego. W parku przy dworze rośnie dąb szypułkowy w wieku ok 350 lat uznany za pomnik przyrody. Wiekowe drzewo ma wysokość 24 m i obwód pnia 505 cm. Dopelnieniem krajobrazu jest przepiękna, długa, sięgająca do miejscowości Goszczyn aleja kasztanowa z czasów świetności dworu. Dwór w Tąkielach wzniesiony został m w 1928r. klasycystyczny, murowany z cegły, otynkowany, parterowy, podpiwniczony z środkową częścią piętrową zwieńczoną od frontu i od ogrodu trójkątnymi frontonami. W lesie Nadleśnictwa Grójec w miejscowości Tąkiele w pobliżu dworu występują cztery modrzewie polskie w wieku ok 160 lat, obwodzie pnia od 230 do 250 cm i wysokości od 26 do 27 m uznane za pomniki przyrody.

Gmina Goszczyn była w przeszłości świadkiem wielu niepodległościowych czynów zbrojnych, których wiele zostało upamiętnionych krzyżami, kapliczkami, pomnikami, zadbanymi mogiłami. Na miejscowym cmentarzu znajduje pomnik poświęcony poległym żołnierzom Armii Krajowej w latach 1939-1945. Miejsce to jest celem corocznych spotkań żyjących żołnierzy AK z Obwodu Grójec- Głuszec. W parku w centrum wsi Goszczyn znajduje się pomnik upamiętniający powieszonych w 1942 roku przez Niemców czterech mieszkańców Goszczyna.. Przy parafialnym kościele w Goszczynie postawiono pomnik w podziękowaniu za udział w walce o niepodległość Polski w latach 1948-1956 żołnierzom

i działaczom obrony konspiracyjnego Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz Polskiej Szturmówki Chłopskiej.

Stanowiska archeologiczne z terenu Gminy Goszczyn zostały odkryte na podstawie badań Archeologicznego Zdjęcia Polski, które były realizowane w latach 70-tych i 80-tych XX wieku. Na terenie gminy Goszczyn zarejestrowano ogółem 13 stanowisk archeologicznych. Większość stanowisk są to osady i ślady osadnictwa pochodzące z okresów wczesnego i późnego średniowiecza oraz okresu nowożytnego (XVI-XVII wiek). Z informacji zawartych w kartach ewidencyjnych wynika, że rejonami o największym występowaniu rozpoznanych stanowisk archeologicznych w gminie są: wieś Długowola, rejon stawów przydrożnych, wieś gminna – Goszczyn – rejon na zachód od drogi głównej stanowiącej oś miejscowości (obecnie ul. Warszawska). Zespoły stanowisk archeologicznych oraz pojedyncze stanowiska archeologiczne winny być wyłączone z wszelkiej działalności inwestycyjnej, która mogłaby naruszyć formę i zniekształcić otoczenie, zniszczyć ich nawarstwienia kulturowe, relikty budowli drewnianych, murowanych, czy ich specyficzną formę.

Warunki działania i Kadra GOPS w Goszczynie.

Jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Goszczyn jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z obowiązujących aktów prawnych, bądź z rządowych programów pomocowych. Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goszczynie określone są jego statutem nadanym Uchwałą Nr XIV.80.2020 Rady Gminy Goszczyn z dnia 29 maja 2021 r. w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Goszczynie (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego z dnia 16 lipca 2021 r. poz. 7850). Obszarem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goszczynie jest 11 sołectw gminy Goszczyn. Ośrodek dysponuje czterema pomieszczeniami, które są wykorzystywane na potrzeby Ośrodka oraz Zespołu Interdyscyplinarnego na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Goszczyn. Ośrodek skutecznie wykorzystywał narzędzia informatyczne i procedury wewnętrzne (zgodne ze standardami RODO), w celu dalszego usprawniania obsługi mieszkańców (w tym takie rozwiązania jak E-PUAP, EMPATIA) efektywnie wykorzystywał aplikacje dziedziczne. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na dzień 31.12.2021 r. w przeliczeniu na stałe etaty wynosiła 6 i ¼ etatu w tym

trzech pracowników socjalnych. Fizycznie pracę w Ośrodku świadczyło 3 pracowników (dwóch pracowników jest nieobecnych z powodu macierzyństwa). Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest do zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących nie mniej jednak niż 3 pracowników socjalnych. Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego zatrudnienie wykonywały dwie osoby. Finansowanie etatów w 2021 odbywało się z budżetu Wojewody oraz z budżetu gminy.

Planowane zadania GOPS w Goszczynie w 2022 roku, zgodnie ze sprawozdaniem z działalności GOPS za rok 2021, dotyczą następujących obszarów:

Zadania GOPS w Goszczynie na rok 2022
Domy Pomocy Społecznej
Ośrodki Wsparcia
Rodziny zastępcze
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Wspieranie rodziny
Składki na ubezpieczenie zdrowotne
Ośrodek Pomocy Społecznej
Zasiłki i składki na ubezpieczenie społeczne
Zasiłki stałe
Świadczenia rodzinne
Świadczenia wychowawcze
Specjalistyczne usługi opiekuńcze
Pozostała działalność (Klub Senior+)
Stypendia dla uczniów

Pozostała działalność
Pozostała działalność (dodatek osłonowy)
Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym
Świadczenia pieniężnego z tytułu zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy
Posiłek dla dzieci i młodzieży Obywatele Ukrainy
Świadczenia rodzinne dla Obywateli Ukrainy
Karta Dużej Rodziny
Pomoc psychologiczna dla Obywateli Ukrainy

Klub Senior + w Goszczynie

Klub "Senior+ w Goszczynie" w 2020 r. powstał zgodnie z założeniami Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2015-2020 współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Klub Senior+ w Goszczynie został utworzony jako Ośrodek wsparcia o zasięgu ogólnogminnym i działa w ramach struktury Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goszczynie na podstawie Uchwały Rady Gminy w Goszczynie nr XI.65.2019 z dnia 6 grudnia.2019r. Seniorzy mają swoją siedzibę w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Goszczynie przy ul. Rynek 2. Pomieszczenie zostało na ten cel adoptowane przez gminę i podpisana została umowa użyczenia na 10 lat. Do goszczyńskiego klubu zapisanych jest 50 seniorów. Klub zapewnia wsparcie seniorom poprzez umożliwienie korzystania z oferty opiekuńczej, aktywizacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz prozdrowotnej. Miniony 2021 rok był udany pod względem działalności Klubu Seniora odbyło się kilka wydarzeń kulturalnych promujących Gminę Goszczyn. Oprócz tego seniorzy aktywnie uczestniczyli w zajęciach w swojej siedzibie. Były to między innymi warsztaty kulinarne, rękodzieła oraz zajęcia wokalne. Cykl różnorodnych zajęć miał na celu uaktywnienie i integrację grupy seniorów. Ponadto seniorzy uczestniczyli w wycieczkach i wyjazdowych spotkaniach z innymi klubami. W bieżącym roku seniorzy utworzyli amatorski chór szlifując swoje śpiewacze talenty. Ich pierwszy udany publiczny debiut odbył się w sierpniu na pikniku gminnym, połączonym z ogólnopolską akcją #SZCZEPIMY SIĘ.

II 4. Sfera gospodarcza:

Rynek pracy i przedsiębiorczość

W gminie Goszczyn na 1000 mieszkańców pracuje 137 osób (dane GUS na 31.12.2020). 50,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 49,6% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Goszczyn wynosiło w 2020 roku 1,5% (2,0% wśród kobiet i 1,1% wśród mężczyzn). W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Goszczyn wynosiło 5 088,28 PLN, co odpowiada 92.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Goszczyn 145 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 62 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -83. 46,4% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Goszczyn pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,2% w przemyśle i budownictwie, a 10,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W gminie Goszczyn w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 205 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 162 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 18 nowych podmiotów, a 7 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2020 najczęściej (22) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (5) w roku 2016. W tym samym okresie najczęściej (39) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (5) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2012 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Goszczyn najczęściej (6) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (201) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

PODMIOTY WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI	
Mikroprzedsiębiorstwa (0-9 zatrudnionych)	201 podmiotów
Średnie przedsiębiorstwa (50-249 zatrudnionych)	1 podmiot
RAZEM	205 podmiotów

**RODZAJ PRZEWAŻAJĄCEJ DZIAŁALNOŚCI – osoby fizyczne
prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007**

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli	67
Budownictwo	20
Transport i gospodarka magazynowa	17
Przetwórstwo przemysłowe	12
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6
Pozostała działalność	6
Informacja i komunikacja	6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi 4	4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1
Edukacja	1
Górnictwo i wydobywanie	1
Dostawa wody; gospodarka ściekami, odpadami, działalność zw. z rekultywacją	1

Rolnictwo i sadownictwo

Zasoby ziemi rolniczej w gminie wynoszą 5 304 ha użytków rolnych, w których: grunty orne stanowią 37% , sady 60% , trwałe użytki zielone 3%. Lasy zajmują śladową powierzchnię 1,6% ogólnej powierzchni gminy, przy średnim poziomie leśności powiatu grójeckiego na poziomie 12,5 %.

Jabłka z Grójeczczyzny zostały zarejestrowane jako produkt Chronionego Oznaczenia Geograficznego. W Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowano rozporządzenie wykonawcze Komisji z 30 września 2011r. rejestrujące chronione oznaczenie geograficzne, nazwę jabłka grójeckiego (ChOG). Jabłka z grójeczczyzny charakteryzują się rumieńcem większym od przeciętnego średnio o 5 %. Jabłka charakteryzują się również kwasowością wyższą od przeciętnej dla danej odmiany średnio o 5 %. Goszczyńscy sadownicy starają się pogodzić najnowsze technologie uprawy, ochrony z jednoczesnym dbaniem o zachowanie środowiska naturalnego. Od kilku lat corocznie w czerwcu w gminie Goszczyn odbywały się konferencje sadownicze pod nazwą „Goszczyńskie sady drogą do sukcesu”. Z inicjatywy

sadowników regionu grójeckiego, również goszczyńskich, został powołany do życia w maju 1999 roku Związek Sądowników Mazowsza z siedzibą w Grójcu. Związek jest organizacją apolityczną, dobrowolną, samorządną o celach nie zarobkowych, działającą na rzecz i w interesie sądowników. W dniu 24 lipca 1999 roku w Belsku Dużym odbyło się pierwsze Walne Zebranie Członków, na którym wybrano 7-osobowy Zarząd. 8 stycznia 2002 odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie Delegatów, na którym zmieniono nazwę stowarzyszenia na: Związek Sądowników Rzeczypospolitej Polskiej.

II 5. Opinia mieszkańców i uczniów na temat życia w gminie

Badania ankietowe mieszkańców i pracowników administracji publicznej

W drugim kwartale 2022 r. przeprowadzono badania ilościowe wśród populacji gminy Goszczyn. Opinia przedstawicieli populacji jest niezbędna do określenia mocnych i słabych stron środowiska lokalnego, podobnie jak analiza dokumentów instytucjonalnych gminy. Diagnoza społeczno-gospodarcza stanowi fundament do stworzenia Strategii Rozwoju Gminy.

Badania przeprowadzono na zlecenie Gminy Goszczyn. Diagnoza miała charakter ankiety online przeprowadzonej przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. Grupę badaną stanowili:

- Pełnoletni mieszkańcy gminy: 103 osoby,
- Pracownicy instytucji publicznych w gminie: 13 osób.

Badania mieszkańców – ogólna charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział 103 mieszkańców w wieku powyżej 18 r.ż. Średni wiek respondentów wyniósł 38 lat. Kształt grupy badanej jest bardzo wyrównany z uwagi na płeć (48,5% mężczyzn i 51,5% kobiet). Najwięcej spośród badanych mieszkańców zamieszkuje gminę Goszczyn od 21 do 30 lat (31%). Po 20% badanych to osoby, które mieszkają w gminie od 31 do 40 lat oraz od 41 do 50 lat. Zdecydowanie przeważają zatem licznie mieszkańcy z długoletnim domicylem na terenie gminy. Łącznie 80% badanej populacji zamieszkuje na miejscu co najmniej od 21 lat). Pozostałe łącznie 20% zamieszkuje krócej.

Badania pracowników instytucji publicznych – ogólna charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział 13 pracowników różnych instytucji publicznych działających na terenie gminy Goszczyn, w tym 12 kobiet i 1 mężczyzna. Średni wiek ankietowanych wyniósł 40 lat. Prawie połowa badanej kadry administracyjnej (46%) pracuje na obecnym stanowisku maksymalnie 10 lat, a 23% od 11 do 20 lat. Nie brakuje przy tym pracowników o bardzo długim stażu pracy (ponad 21 lat pracuje 31 % badanych pracowników).

Sytuacja ogólna w ocenie mieszkańców i pracowników administracji

47% badanych mieszkańców nie jest pewna, czy zwiąże z gminą Goszczyn najbliższą przyszłość swoją i rodziny. 38% jest zdecydowane, że tak, a 16% jest pewne, że nie. W sumie aż 80% mieszkańców ocenia jakość życia w gminie jako raczej wysoką (31%) bądź wręcz bardzo wysoką (49%). Żaden z mieszkańców nie oznaczył opcji „bardzo niska”, łącznie 21% uważa warunki do życia w gminie za średnie (16%) bądź raczej niskie (5%).

Badani mieszkańcy gminy Goszczyn raczej pozytywnie oceniają sytuację swoją i swoich bliskich. W tym niemal jednogłośnie najlepsze zdanie mają o ogólnej sytuacji zdrowotnej (57% ocen bardzo dobrych i 36% raczej dobrych) a w następnej kolejności mieszkaniową (odpowiednio 34% i 52%). Nieco gorzej oceniają sytuację finansową (79% jako bardzo dobrą lub raczej dobrą) i rodzinną (jedynie 25% jako bardzo dobrą). Urzędnicy i mieszkańcy istotnie różnią się w ocenie jakości życia na terenie gminy. Zdecydowana większość urzędników ocenia ją jako średnią (62%), podczas, gdy tego zdania jest tylko 16% mieszkańców, którzy w zdecydowanej większości są zadowoleni z jakości życia w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Optymizm mieszkańców podziela 39% respondentów (w tym jedynie 8% ankietowanych ocenia jakość życia w Gminie jako bardzo wysoką).

Niemal wszyscy pytani mieszkańcy oceniają pozytywnie stan zachowania i czystości środowiska naturalnego w okolicy swojego miejsca zamieszkania (łącznie 96%, w tym 43% jako bardzo dobry, 41% jako raczej dobry, a 13% za przeciętny). Badani przedstawiciele lokalnej administracji oceniają stan środowiska naturalnego bardziej pesymistycznie. Dla 31% z nich jest on raczej dobry, dla takiej samej grupy – przeciętny. Jedynie 23 % urzędników uznało że stan otoczenia jest bardzo dobry, podczas gdy tego zdania jest blisko dwukrotnie większy dorosłych mieszkańców.

Następstwa pandemii dla mieszkańców i gospodarki

Odpowiedzi mieszkańców wskazują, że trwająca 2 lata epidemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia i niepewność sytuacji odbiły się negatywnie na ich kondycji psychofizycznej. Respondenci dostrzegają długofalowe zagrożenie ze strony następstw epidemii. 47% badanych mieszkańców uważa, że członkowie wspólnoty gminy będą odczuwali skutki epidemii przez około rok, a potem gmina wejdzie w fazę powolnego wzrostu gospodarczego. Następne 21% przewiduje bardzo negatywne następstwa epidemii w sferze gospodarczej i pobawią się długotrwałego kryzysu. Natomiast pozostała 1/3 mieszkańców patrzy bardzo optymistycznie w przyszłość, ponieważ jest zdania, że sytuacja gminy szybko się polepszy po wygaśnięciu epidemii koronawirusa. Tymczasem blisko połowa urzędników jest zdania, że epidemia nie wpłynie w znaczącym stopniu na sytuację gminy i mieszkańców. Z kolei 31% respondentów uważa, że członkowie wspólnoty gminy będą odczuwali skutki epidemii przez około rok, a gmina wejdzie w lub powolnego wzrostu gospodarczego. Oceny pracowników administracji są zatem bardziej optymistyczne niż ogółu mieszkańców.

Aktywność obywatelska mieszkańców

Zdaniem ponad połowy mieszkańców (51%) mają oni jedynie czasami wpływ na bieg spraw publicznych w gminie. 35% uważa, że mieszkańcy zawsze mają wpływ, a jedynie 14% twierdzi przeciwnie. Aż 92% urzędników twierdzi, że mieszkańcy mają wpływ na lokalną politykę i rozwiązywanie problemów społeczności gminnej, podczas gdy stanowiska zupełnie przeciwstawnego nie zajął żaden respondent. Wyniki są zasadniczo porównywalne, jednak ogół mieszkańców ocenia swoje poczucie sprawczości w społeczności lokalnej nieco bardziej pesymistycznie niż pracownicy administracji.

Jeśli chodzi o rozpoznanie, w jakie działania społeczne najczęściej angażują się mieszkańcy, najwięcej respondentów (51%) twierdzi, że brało udział w protestach związanych ze sprawami lokalnymi. Wśród 34% badanych popularne było dyskutowanie w Internecie o sprawach bieżących lokalnej społeczności a 26% brało udział w zebraniach sołeckich lub osiedlowych. Więzy sąsiedzkie w gminie są istotne, na co może wskazywać to, że 24% respondentów oznaczyło opcję wspólnych akcji z sąsiadami. Niestety jedynie 7% badanych deklaruje, że brało udział we wszystkich lub niemal wszystkich wyborach samorządowych. Za to nikt z badanych nie podaje, że nie podjął żadnej z wymienionych form aktywności społecznej. Można zatem wnioskować, że mieszkańcy gminy angażują się w przeciętnym stopniu w sprawy ważne dla społeczności lokalnej i posługują się w tym celu zróżnicowanymi

działaniami – najczęściej tymi powiązаныmi z ruchami oddolnymi i codziennymi relacjami sąsiedzkimi respondentów.

Prawie połowa ankietowanych urzędników ocenia zainteresowanie mieszkańców lokalnymi problemami, jako przeciętne (46%). Natomiast jako powszechne – 31 % respondentów. Odosobniony był odbiór aktywności obywatelskiej mieszkańców jako słabej. Ocena pracowników administracji zdaje się współbrzmieć z deklaracjami mieszkańców Gminy. Zdaniem urzędników aktywność obywatelską mieszkańców gminy poprawiłyby częstsze spotkania i konsultacje mieszkańców z radnymi – wskazane przez 62% badanych, wsparcie gminy dla inicjatyw społecznych (np. zespoły artystyczne, grupy nieformalne, koła gospodyń itp.) – wskazane przez 46% badanych, działalność organizacji zrzeszających osoby zainteresowane sprawami publicznymi – wskazane również przez 46% badanych

Ocena usług administracji w oczach mieszkańców i jej pracowników

Zdecydowana większość, bo łącznie 72% badanych ocenia, że administracja gminna funkcjonuje na raczej dobrym (46%) lub wręcz bardzo dobrym poziomie (26%). Zdaniem 22% ankietowanych urzędy działają przeciętnie. Jedynie 6% jest niezadowolone, przy czym nikt z badanych nie oznaczył opcji „bardzo źle”. Sami pracownicy lokalnej administracji jednogłośnie oceniają pozytywnie jakość pracy urzędów w gminie Goszczyn – w tym 46% jest zdania, że urzędy pracują bardzo dobrze.

Ogólnie, mieszkańcy bardzo wysoko oceniają efekty pracy instytucji publicznych na terenie gminy we wszystkich badanych dziedzinach. Zdecydowanie najlepiej badani ocenili działania władz lokalnych w sferze oferty i dostępności publicznych przedszkoli oraz jakości nauczania w publicznych szkołach i działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami (biorąc pod uwagę sumę ocen bardzo dobrych i raczej dobrych). Najniżej mieszkańcy ocenili stan oferty sportowo-rekreacyjnej – dobrego zdania jest 52% mieszkańców (w tym 18% bardzo dobrze, a 34% jako raczej dobrze) oraz kwestię środowiska naturalnego – dobrego zdania jest jedynie 48% mieszkańców (w tym 17% bardzo dobrze, a 31% jako raczej dobrze).

Pracownicy administracji samorządowej bardziej krytycznie od mieszkańców oceniają efekty pracy instytucji publicznych na terenie gminy. Zdecydowanie najlepiej badani ocenili działania władz lokalnych w sferze promocji gminy oraz oferty i dostępności publicznych przedszkoli (biorąc pod uwagę sumę ocen bardzo dobrych i raczej dobrych). Zastanawia, że dobrej ocenie promocji gminy towarzyszy minorowa ocena oferty wydarzeń kulturalnych. Sugeruje to duże znaczenie braku placówki kultury w Gminie. Oprócz ostatniej wspomnianej

kategorii, najniżej urzędnicy ocenili dostępność i stan mieszkań (tu aż 32% ocen negatywnych i zaledwie 8% pozytywnych!) oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych (31% ocen pozytywnych). Co zastanawiające – urzędnicy są tu na tle ogółu mieszkańców hiperkrytyczni. Obydwie te sfery co do zasady spotkały się z przynajmniej umiarkowanie pozytywnymi ocenami klientów administracji Gminy.

Oczekiwane działania publiczne i zmiany w Gminie

Zapytano mieszkańców jakie działania powinny zostać podjęte przez władze lokalne w ciągu najbliższych dwóch lat, aby polepszyć sytuację społeczno-gospodarczą Gminy. Odpowiedzi, które zostały oznaczone przez największą, zbliżoną lub równą 30% wskazań liczbę głosów, to: poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług kulturalnych (30% osób), poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług spędzania czasu wolnego (29%) i poszerzenie oferty oraz zwiększenie dostępu do usług dla seniorów (27%), Ponadto zauważalna jest potrzeba mieszkańców, jeśli chodzi o: zwiększenie udziału w życiu społecznym i aktywności społecznej mieszkańców, wspieranie osób oraz grup zagrożonych wykluczeniem, poszerzenie oferty zwiększenie dostępu do usług dla osób z niepełnosprawnościami (wszystkie po 23%)

Ponad połowa urzędników uznała za najbardziej pilne działanie do podjęcia przez władze gminy zapewnienie lepszej i bardziej dostępnej opieki medycznej (62% osób). Daleko w tyle na kolejnych miejscach uplasowały się poszerzenie oferty i zwiększenie dostępności do usług kulturalnych oraz rewitalizacja przestrzeni publicznej (odpowiednio po 31% wskazań). Żaden z respondentów ankiety dla pracowników instytucji publicznych nie wskazał na – tak często podnoszone przez respondentów spośród ogółu mieszkańców gminy – poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług w obszarze sportu i rekreacji, wspieranie osób i grup zagrożonych wykluczeniem czy poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług dla osób z niepełnosprawnościami.

Równocześnie dwie spośród potrzeb najczęściej wskazywanych przez urzędników: rewitalizacja przestrzeni publicznej oraz poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej, wśród ogółu mieszkańców okazały się odpowiedziami budzącymi najmniejsze lub zgoła brak zainteresowania. Badania ilościowe i dane opisowe uzyskane podczas procesu diagnostycznego nie dają żadnych niespekulatywnych wyjaśnień tak jaskrawej rozbieżności ocen mieszkańców i pracowników administracji samorządowej w Gminie.

Postulaty co do poprawy funkcjonowania urzędów

Blisko połowa respondentów spośród społeczności lokalnej jest zdania, że aby usprawnić pracę urzędów w gminie, należy wprowadzić możliwość wypełnienia anonimowych ankiet w urzędach o pracy urzędników (42%), zatrudnić dodatkowych pracowników w najbardziej obleganych urzędach (41%), wprowadzić coroczne ankiety wśród mieszkańców gminy na temat ich oceny spraw lokalnych, oczekiwań i propozycji zmian (39%). Tylko jedna piąta ankietowanych popiera pomysł wprowadzenia przynajmniej jednego dnia w tygodniu z przedłużonymi do wieczora godzinami pracy urzędów.

Pracownicy administracji oraz mieszkańcy wyrażają istotnie odmienne sugestie działań, które miałyby ulepszyć pracę urzędów w gminie. Sugeruje to rozdźwięk między pracownikami i niezadowolonymi klientami administracji. Ankietowani urzędnicy popierają niemal jednogłośnie postulat podwyższenia pensji (92%), a blisko połowa (po 38%) jest zdania, że konieczne są obowiązkowe szkolenia z danej dziedziny pracy oraz zatrudnienie dodatkowych pracowników w najbardziej obleganych jednostkach (jedyne punkty zbieżne spośród pierwszej trójki odpowiedzi mieszkańców i urzędników).

Druga z zaobserwowanych wyraźnych zbieżności ocen między dwiema grupami respondentów to niemal nieobecne przekonanie o potrzebie poszerzenia oferty działań online przez urzędy dla ich usprawnienia, co jest szczególnie charakterystyczne dla badanej Gminy na tle porównawczym (wskazane przez zaledwie 1 mieszkańca i żadnego z urzędników).

III ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Bazując na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej, można zidentyfikować poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy gminy, czynniki zależne od jej decyzji) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od gminy, pojawiające się w otoczeniu). Analizę można prowadzić w ramach wyszczególnionych bloków tematycznych (gospodarka, społeczeństwo, środowisko i przestrzeń), zgodnie z przyjętym na wstępie założeniem dotyczącym poziomu jej szczegółowości.

Skrót SWOT to akronim pochodzący od czterech angielskich słów, które zarazem stanowią cztery elementy tej techniki. Są to **Strengths** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców. Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- minimalizowanie (docelowo unikanie) zagrożeń,
- wykorzystywanie szans i potencjału,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach i rozwój mocnych stron.

Kolejnym etapem jest ocena ważności poszczególnych czynników i wybór tych, które mają dla procesów rozwoju gminy priorytetowe znaczenie. Następnie badane są relacje zachodzące odpowiednio między poszczególnymi zagrożeniami i siłami, szansami i siłami, zagrożeniami i słabościami, szansami i słabościami (analiza TOWS), a także relacje między poszczególnymi siłami i szansami, słabościami i szansami, siłami i zagrożeniami, słabościami i zagrożeniami (analiza SWOT). Taką uporządkowaną analizę stopnia oddziaływania poszczególnych czynników na siebie wzajemnie i prognostycznych skutków takich relacji traktuje się jako punkt wyjścia do sformułowania strategii i celów rozwoju gminy. Wyniki analizy SWOT są również dobrym punktem wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych lub scenariuszy rozwoju, próbujących opisywać prawdopodobne procesy w zależności od tego, jakie zostaną zastosowane rozwiązania lub, które z czynników zewnętrznych (zagrożenia, szanse), urzeczywistnią się. Konsekwencją wyboru jednego z takich scenariuszy

będzie określony schemat celów. Scenariusze mogą być opracowane odrębnie dla różnych obszarów tematycznych.

Mocne strony	Słabe strony
<p>SFERA PRZESTRZENNA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystne położenie – dobra komunikacja ze stolicą i ośrodkiem subregionalnym (Radom) • położenie blisko trasy krajowej E7 • regularna modernizacja kolejnych odcinków dróg gminnych i powiatowych • dobra komunikacja między miejscowościami • równomierne rozłożenie sieci osadniczej • dobra sytuacja mieszkalnictwa i infrastruktury budowlanej • dobry agroklimat • istnienie sieci zbiorników retencyjnych • brak zagrożenia powodziami, osuwaniem się mas zmiennych i katastrofami przyrodniczymi • niskie zużycie wody na mieszkańca – proekologiczna postawa mieszkańców • gazyfikacja całego obszaru gminy • wystarczająca sieć energetyczna • liczne inwestycje w infrastrukturę 	<p>SFERA PRZESTRZENNA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niski standard dróg gminnych i powiatowych • bardzo duża ilość dróg gruntowych, nieutwardzonych • mała ilość mieszkań komunalnych, często zaniedbanych • niepełna melioracja obszarów rolniczych (obszary nadmiaru i niedoboru) • narażenie na suszę • istnienie dzikich wysypisk śmieci, brak gminnego składowiska legalnego • niepełna regulacja gospodarki wodnej i ściekowej • relatywnie małe wykorzystanie OZE • bardzo małe zalesienie • zanieczyszczenie powietrza i zanieczyszczenie hałasem – bliskość drogi E7 • duża ilość gruntów niskich klas • niewystarczająca infrastruktura wodna i kanalizacyjna • 8% przestarzałej instalacji

<p>wodną (stacja uzdatniania wody, oczyszczalnia ścieków)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostępne tereny pod zagospodarowanie rekreacyjne <p>SFERA FINANSOWA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbilansowana sfera budżetowa • płynna obsługa zadłużenia • skuteczne pozyskiwanie funduszy ze środków zewnętrznych • stały, stabilny poziom dochodów gminy • zbilansowana, realistyczna polityka budżetowa • racjonalne wydatkowanie posiadanych i pozyskiwanych środków • nadwyżka dochodów nad wydatkami w kolejnych rocznych budżetach • plan inwestycyjny na najbliższe lata – jasne wskazania na źródła możliwego finansowania • plan inwestycyjny na najbliższe lata – cele adekwatne do potrzeb społeczności lokalnej <p>SFERA SPOŁECZNA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomość historyczna i kulturowa społeczności lokalnej • długie tradycje handlowe i sadownicze 	<p>energetycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające oświetlenie uliczne • brak boisk i basenu <p>SFERA FINANSOWA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plan inwestycyjny na najbliższe lata – duża ilość celów inwestycyjnych, brak jasnej gradacji realizacji celów w razie ograniczenia środków <p>SFERA SPOŁECZNA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niski poziom aktywności obywatelskiej w wymiarze instytucjonalnym i wyborczym • potrzeba poprawy funkcjonowania urzędów
---	---

- małe, zintegrowane społeczności wiejskie
- stabilność więzi lokalnych
- duża ilość osób nie wiążących swojej przyszłości z gminą lub wahających się
- wysoka ocena jakości życia przez mieszkańców
- wysoka aktywność lokalnej społeczności w płaszczyźnie oddolnej, interpersonalnej
- relatywnie wysokie poczucie sprawczości społeczności lokalnej
- co do zasady dobre oceny jakości pracy administracji samorządowej i jej efektów
- samokrytyczna samoocena pracowników administracji
- (jeszcze) relatywnie korzystna struktura wieku mieszkańców
- stabilny, niski poziom przestępczości (powolny spadek)
- dobry poziom bezpieczeństwa na drogach
- 6 jednostek OSP
- poczta i przychodnia weterynaryjna na terenie gminy
- SPZOZ na terenie gminy
- NZOZ – przychodnia stomatologiczna na terenie gminy
- apteka na terenie gminy
- brak specjalistycznej opieki zdrowotnej

- ujemny przyrost naturalny
- tendencja spadkowa przyrostu naturalnego rdr
- niski współczynnik dynamiki demograficznej
- trwale ujemne saldo migracji – bliskość Warszawy
- **prognozowane zmniejszenie populacji gminy (na poziomie odpowiadającym powiatowi)**
- niższy niż krajowy wskaźnik stabilizacji rodziny poprzez zawarcie małżeństwa
- spadająca liczba małżeństw rdr
- niewystarczająca ilość przedszkoli (miejsc w przedszkolach)
- brak szkoły średniej w gminie
- **brak GOK jako centrum kulturowego i w szczególności jako miejsca rozrywki dla młodzieży**

SFERA GOSPODARCZA:

- słabość sektora usługowego
- powolny wzrost zatrudnienia poza rolnictwem
- śladowa liczba przedsiębiorstw małych i średnich
- brak przedsiębiorstw dużych
- brak wodociągu do nawadniania pól i sadów

- 3 PSP na terenie gminy
- istnienie oddziałów integracyjnych w 2 spośród SP
- dobra sytuacja finansowa i kadrowa SP gminy
- bliskość szkół średnich w gminach ościennych
- działalność GBP również jako namiastka GOK
- działalność UKS i infrastruktura sportowa
- dobra sytuacja kadrowa i finansowa GOPS
- działanie Klubu Senior +
- gościnność i tolerancyjność mieszkańców

SFERA GOSPODARCZA:

- gmina o charakterze głównie rolniczym
- niski poziom bezrobocia
- stały, adekwatny do sytuacji krajowej, wzrost wynagrodzeń
- duża ilość mikroprzedsiębiorstw
- wzrost rocznej ilości wpisów podmiotów do REGON
- spadek rocznej ilości wyrejestrowań podmiotów z REGON
- dobrze rozwinięta sieć sklepów spożywczych
- wysoki poziom kultury rolnej i sadowniczej

<ul style="list-style-type: none"> • dobre ziemie • bardzo dobrze zorganizowanie sadowników • aktywne działania sadowników lokalnych, też w ZSRP • bank na terenie gminy 	
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • bliskie położenie trasy szybkiego ruchu Warszawa – Kraków • bliskość dużych aglomeracji i rynków zbytu • wzrost popytu na żywność 	<ul style="list-style-type: none"> • integracja z Unią Europejską – konkurencja dla rolnictwa • brak możliwości finansowania inwestycji • zmniejszenie opłacalności

<p>ekologiczną</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocja i reklama gminy • integracja z Unią Europejską – rozwój regionalny • tworzenie grup producentów i związków sadowniczych • istnienie terenów pod rozwój przedsiębiorstw • możliwość rozwoju aktywnego wypoczynku • możliwość rekreacyjnego wykorzystania zalewu w Długowoli • możliwość rozwoju gospodarstw agroturystycznych • poprawa estetyki gminy i poszczególnych wsi • poprawa ochrony środowiska • możliwość budowy przetwórnicy owoców 	<p>produkcji rolniczej</p> <ul style="list-style-type: none"> • emigracja młodych i aktywnych ludzi do wielkich miast i państw UE • brak perspektyw dla młodzieży • rosnące koszty kształcenia młodzieży • niepewność małych i średnich gospodarstw • kryzys ekonomiczny i społeczny wywołany następstwami pandemii oraz wojny w Ukrainie • wzrost bezrobocia • wzrost przestępczości • rozwój uzależnień substancjalnych i behawioralnych • stagnacja społeczna • stagnacja ekonomiczna
---	--

IV WYMIAR STRATEGICZNY

IV 1. Misja i wizja

Sformułowanie misji gminy to fundamentalny element strategii rozwoju gminy. Misja ma bowiem nie tylko wyznaczać ogólny kierunek, w którym zmierza gmina, ale również określać to, co gmina zamierza osiągnąć w danej perspektywie czasowej, jako wspólnota lokalna. Misja rozwoju stanowi zatem deklarację intencji władz samorządowych w zakresie kierunków przyszłego rozwoju gminy w oparciu o przyjęte wspólne wartości i przekonania. Misja posiada istotny przekaz informacyjny zarówno dla mieszkańców gminy, pracodawców i podmiotów gospodarczych, jak również dla jej otoczenia.

Misja Gminy Goszczyn na lata 2022 – 2032:

Uczynienie Gminy Goszczyn miejscem zrównoważonego rozwoju i dobrobytu mieszkańców z perspektywą dla obecnych i przyszłych pokoleń, w szczególności dzięki kwitnącej produkcji sadowniczej, nowoczesnej infrastrukturze i stale wzrastającej atrakcyjności osadniczej.

Wizja gminy to koncepcja jej przyszłego całokształtu, jaką władze samorządu terytorialnego chcą urzeczywistnić. W oparciu o wyniki analizy SWOT oraz aspiracje wyrażane przez mieszkańców i władze gminy zdefiniowano kluczowe elementy, które znalazły swoje odzwierciedlenie w wizji gminy.

Wizja Gminy Goszczyn na lata 2022 – 2032:

W roku 2032 gmina Goszczyn będzie terenem o zrównoważonym rozwoju, zapewniającym realizację potencjału przestrzennego, społecznego i ekonomicznego, o prawidłowej infrastrukturze technicznej i społecznej. Mieszkańcy gminy będą ludźmi ceniącymi wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe i poszerzającymi je. Rolnicy kultywować będą tradycje sadownicze, produkując owoce o najwyższych standardach, a ponadto będą rozwijać formy współpracy, dzięki którym będą gospodarować w sposób profesjonalny i efektywny, zdobywać nowe rynki zbytu.

Gmina będzie miejscem, w którym oczywistością będzie dbałość o estetykę, o środowisko naturalne, dobra kultury, rozwój oświaty i zdrowie mieszkańców.

Mieszkańcy i przybywający tu ludzie będą mieć poczucie bezpieczeństwa osobistego.

Szczególną opieką będą tu otoczeni ludzie starsi i będący w trudnych sytuacjach

życiowych. Społeczność gminy, ceniąc własne przekonania i kultywując tradycję oraz hierarchię wartości, będzie tolerancyjna i otwarta. Wyrażać się to będzie w przyjaznym nastawieniu do inwestorów lokujących tu swoje przedsięwzięcia czy osiedlających się nowych sąsiadów.

Społeczność gminy będzie zintegrowana, prężna w działaniach, współpracować będzie z lokalnymi organizacjami samorządowymi i innymi organizacjami w realizacji wspólnych celów. Jednym z centrów integracji społecznej i protagonistów aktywności lokalnej, wolontariatu, a także kultury i rozrywki na wysokim poziomie będzie nowo powstały Gminny Ośrodek Kultury. W gminie Goszczyn dostępne będą obiekty sportowe i rekreacyjne oraz infrastruktura pozwalająca się cieszyć zachowanym środowiskiem naturalnym i wypoczywać na łonie przyrody.

Gmina będzie miejscem atrakcyjnym jeżeli chodzi o kwestie kultury i rozrywki, a także rozwijania przedsiębiorczości i zatrudnienia. Walory te wykorzystywane będą w aktywnej promocji gminy Goszczyn jako miejsca zamieszkania i pracy. Gmina łącząca tradycję wiejskiego regionu z rozwojem, innowacyjnością i nowoczesną infrastrukturą będzie zdolna się rozwijać oraz zmienić na trwałe trendy demograficzne poprzez zachęcenie mieszkańców i nowych osób do związania swojego życia z jej terytorium.

IV 2. Cele Strategii

Osiągnięcie wizji (zaplanowanego, docelowego stanu) rozwoju ma się odbywać poprzez realizację celu nadrzędnego (głównego) i celów strategicznych. Cel nadrzędny Strategii to: zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów

rozwojowych i zewnętrznych szans dla rozwoju gminy. Hierarchię celów Strategii rozwoju gminy Goszczyn przedstawiono w poniższej tabeli.

Cele rozwoju gminy Goszczyn	
Kategoria celu	Treść zapisu
Cel nadrzędny (główny)	Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów rozwojowych i zewnętrznych szans dla rozwoju gminy
Cel strategiczny I	Dalszy rozwój infrastruktury technicznej wpływającej na jakość życia
Cel strategiczny II	Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności
Cel strategiczny III	Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej
Cel strategiczny IV	Dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego
Cel strategiczny V	Podjęcie działań na rzecz włączenia społecznego i rozwoju społeczeństwa informacyjnego

W ramach poszczególnych celów strategicznych realizowane będą kierunki działań strategicznych (cele operacyjne).

Cel I: Dalszy rozwój infrastruktury technicznej i usług publicznych wpływających na jakość życia

W ramach celu strategicznego I przewiduje się realizację następujących strategicznych kierunków działań:

- poprawa dostępności i jakości usług edukacyjno-kulturalnych, w tym poprzez remonty i dostosowania budynków na cele społeczne (obiekty kultury, wsparcia społecznego, edukacji),

- sukcesywne przeprowadzanie remontów i termomodernizacji budynków gminnych,
- budowa instalacji OZE (szczególnie na obiektach publicznych) oraz prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych dotyczących OZE,
- remonty, w tym dostosowanie do wymogów osób niepełnosprawnych, i doposażenie Ośrodków Zdrowia w Gminie,
- rozwój sieci kanalizacyjnej i gazowej oraz uzupełnianie sieci wodociągowej,
- poprawa i rozwój infrastruktury lokalnych ciągów komunikacyjnych, zwiększająca bezpieczeństwo (remonty i budowa dróg, oświetlenie, pobocza/chodniki, ścieżki/drogi rowerowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą),
- zwiększanie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej gminy poprzez rozwój komunikacji publicznej (liczba połączeń i ich częstotliwość).

Cel II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności

W ramach celu strategicznego II przewiduje się realizację następujących strategicznych kierunków działań:

- współpraca z innymi podmiotami administracji publicznej: powiatem grójeckim, gminami i powiatami subregionu radomskiego i żyrardowskiego w zakresie dobrych praktyk wspierania przedsiębiorczości i wdrażania innowacji w urzędach,
- inicjowanie i prowadzenie współpracy z przedsiębiorcami w zakresie rozwoju lokalnego,
- promowanie przedsiębiorczości i innowacyjnych przedsiębiorstw z terenu gminy (np. poprzez formy współpracy sadowników),
- wykorzystanie potencjału związanego z przebudową S7 do tworzenia terenów aktywności gospodarczej,
- promowanie lokalnych produktów poprzez zapewnienie funkcjonowania handlu lokalnego,
- promowanie, we współpracy z NGO (np. ZSRP) rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o lokalny potencjał rozwojowy (np. sadownictwo i potencjał agroturystyczny),
- wspieraniu rozwoju instytucji otoczenia biznesu oraz współpracy między urzędem gminy a przedsiębiorcami (dalszy rozwój takich form jak: koordynator do obsługi gospodarczej, opiekujący się najważniejszymi inwestycjami),
- inicjowaniu i współorganizowaniu szkoleń dla przedsiębiorców, w tym mających na celu przygotowanie firm do rozpoczęcia/rozwinięcia działań eksportowych

- wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych do działania urzędu gminy (dalszy rozwój e-usług).

Cel III: Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej

W ramach celu strategicznego III przewiduje się realizację następujących strategicznych kierunków działań:

- budowę, wyposażenie, zainicjowanie działalności Gminnego Ośrodka Kultury,
- współorganizowanie (m. in z organizacjami społecznymi) imprez cyklicznych promujących: zdrowy tryb życia, kulturę, tradycję lokalną i historię,
- budowanie i wzmacnianie tożsamości i świadomości lokalnej poprzez poszerzanie oferty edukacyjno-kulturowej na terenie gminy.
- współpraca z innymi gminami w ramach powiatu oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju i promowania oraz poszerzania oferty rekreacyjnej i spędzania wolnego czasu,
- rozwój i zwiększanie oferty e-usług w zakresie kultury i edukacji (w tym ekologicznej i obywatelskiej),
- współpraca ze szkołami i organizacjami społecznymi w ramach realizacji edukacji ekologicznej w Gminie Goszczyn,
- dalszy rozwój infrastruktury rekreacyjnej (boiska, kompleks rekreacyjny z towarzyszącą infrastrukturą),
- rozwój ścieżek i szlaków rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej (np. wypożyczalni i miejsc parkingowych dla rowerów) oraz promowanie roweru jako środka transportu niskoemisyjnego i poprawiającego zdrowie.

Cel IV: Dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego

W ramach celu strategicznego IV przewiduje się realizację następujących strategicznych kierunków działań:

- zwiększenie odsetka powierzchni gminy objętego miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,

- utrzymanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy obejmującej: tereny zielone (w tym chronione i rekreacyjne), obszary rolnicze oraz atrakcyjne tereny zamieszkania i centrum usługowo-kulturalne w Goszczynie,
- wyłączenie części obszarów z zabudowy (zarówno ze względu na dobro ekologicznego sadownictwa i ochronę krajobrazu),
- tworzenie oraz rewitalizacja, z wykorzystaniem mechanizmów partycypacji, wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych.

Cel V: Podejmowanie działań na rzecz włączenia społecznego i rozwoju społeczeństwa informacyjnego

W ramach celu strategicznego V przewiduje się realizację następujących strategicznych kierunków działań:

- tworzenie warunków, poprzez remonty i przystosowania budynków, do integracji międzypokoleniowej (np. rozwijanie działalności Klubu Senior + i świetlic wiejskich ze zróżnicowaną ofertą dostosowaną do różnych grup wiekowych, w tym oferowanie zajęć, warsztatów łączących pokolenia),
- rozwój usług społecznych skierowanych do osób niesamodzielnych,
- promowanie i wspieranie dalszego rozwoju wolontariatu, w tym wolontariatu międzypokoleniowego (np. koordynowanego przez GOPS wolontariatu dla młodzieży czy wolontariatu seniorów),
- tworzenie ciekawej oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży (działania na rzecz aktywizacji lokalnych liderów, aktywizacja przez sztukę i kulturę),
- powiązanie funkcjonowania świetlic wiejskich i Klubu Senior + z nabywaniem nowych kompetencji z zakresu: wielokulturowości, kompetencji obywatelskich i społecznych, kompetencji przedsiębiorczych i innowacyjnych,
- dalszy rozwój szerokopasmowego Internetu,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przez kompleksowe wspieranie (socjalne, usługowe, materialne) osób najbardziej potrzebujących,
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu (organizowanie szkoleń oraz zapewnianie dostępu do infrastruktury informatycznej),
- dalszy rozwój platform i narzędzi komunikacji między urzędem a mieszkańcami,
- dalsze rozszerzanie katalogu e-usług publicznych na terenie gminy,

- współpraca w rozwoju e-usług.

V ZBIEŻNOŚĆ STRATEGII Z OBOWIĄZUJĄCYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Proces przygotowania Strategii rozwoju wymaga, aby była zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie wyższym tzn. regionalnym i krajowym.

W odniesieniu do poziomu województwa, analizę oparto o postanowienia „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze” (Załącznik nr 1 do uchwały nr 1324/250/21 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 24 sierpnia 2021 r.).

W odniesieniu do poziomu krajowego, wykazano natomiast związek z „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030”, która stanowi podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa.

Dokument uwzględnia postanowienia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (uchwała nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r).

V 1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Cele Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn	Kierunki działań Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+
Dalszy rozwój infrastruktury technicznej wpływającej na jakość życia	12.3. Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych w celu zwiększenia ich dostępności 14.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich do ośrodków lokalnych 23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej

Cele Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn	Kierunki działań Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+
	<p>24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym</p> <p>24.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego</p> <p>31.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich</p> <p>33.1. Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury i digitalizacja zasobów</p>
Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności	<p>7.4. Wspieranie przedsiębiorstw w fazie wdrażania innowacji do produkcji oraz promocji powstałych produktów</p> <p>11.6. Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy</p> <p>12.2. Wspieranie budowy społeczeństwa informacyjnego na obszarach wiejskich</p> <p>12.3. Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych w celu zwiększenia ich dostępności</p>
Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej	<p>12.3. Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych w celu zwiększenia ich dostępności</p> <p>18.4. Budowa społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie tożsamości regionalnej</p> <p>23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej</p> <p>24.2. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców</p> <p>27.6. Szerzenie świadomości ekologicznej</p> <p>33.2. Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej regionu</p>
Dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego	<p>16.1. Tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzennie i urbanistycznie sieci osadniczej</p>

Cele Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn	Kierunki działań Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+
	27.1. Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej i zwiększenie lesistości regionu 27.8. Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska
Podejmowanie działań na rzecz włączenia społecznego i rozwoju społeczeństwa informacyjnego	12.2. Wspieranie budowy społeczeństwa informacyjnego na obszarach wiejskich 12.3. Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych w celu zwiększenia ich dostępności 18.4. Budowa społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie tożsamości regionalnej 22.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej 23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej 36.1. Wspieranie przedsiębiorczości w obszarze kultury

V 2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030, jakim jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe.

W ramach celu 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym zakłada się wsparcie o charakterze wyrównawczym, ukierunkowane na przezwyciężenie barier i problemów kilku typów obszarów o mniej korzystnych uwarunkowaniach rozwojowych.

W celu 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych będą rozwijane i wykorzystywane instrumenty wsparcia ukierunkowane na tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności, innowacyjności i inwestycji w wybranych sektorach.

W przypadku wzmocnienia sprawności administracji wszystkich szczebli, w szczególności szczebla lokalnego (cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie), nastąpi wzmocnienie inicjatyw i środków na rzecz rozwijania zdolności administracji do planowania i prowadzenia działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W poniższej tabeli zobrazowano relację celów założonych w Strategii Gminy Goszczyn wobec celów z Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn	Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030
	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
-	<i>1.1.Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo- Wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją</i>
-	<i>1.2.Zwiększenie wykorzystania potencjału miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze</i>
-	<i>1.3.Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego śląska</i>
-	<i>1.4.Przeciwdziałanie kryzysom w obszarach zdegradowanych</i>
I III IV	<i>1.5.Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszenie atrakcyjność inwestycyjną obszarów</i>
	Cel 2. Wzmocnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
II III V	<i>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i>
II	<i>2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i</i>

Cele Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn	Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030
	<i>lokalnym</i>
II	<i>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych specjalizacjach</i>
	<i>Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażanie polityk ukierunkowanych terytorialnie</i>
-	<i>3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem</i>
II V	<i>3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym</i>
II	<i>3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych</i>
-	<i>3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej</i>

VI MODEL STRUKURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej prezentuje pożądane kierunki rozwoju przestrzennego określonego terytorium/obszaru w danym horyzoncie czasowym. Przedstawia on zmiany, jakie powinny zaistnieć w przestrzeni, by zrealizować wyznaczone cele strategiczne oraz osiągnąć efekty tych celów. Podstawowym dokumentem, na podstawie którego wyodrębniono model funkcjonalno-przestrzenny Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Goszczyn, gdzie określono najważniejsze kierunki rozwoju przestrzennego dla Gminy. Co więcej, dany model określony został również na podstawie rekomendacji Departamentu Strategii, Ministerstwa Funduszu i Polityki Regionalnej, gdzie model może zawierać (jeżeli występują):

- zmiany w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy/ponadlokalnego oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z modelu wojewódzkiego,
- elementy sieci osadniczej,

- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy lub Gmin,
- lokalne powiązania infrastrukturalne, w tym transportowe i energetyczne,
- zielona infrastruktura, w tym zielone pierścienie i korytarze ekologiczne, krajobraz, parki kulturowe, kliny napowietrzające.

Analiza stanu dotychczasowego zainwestowania terenów, stanu ładu przestrzennego, środowiska, rolniczej przestrzeni produkcyjnej, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego pozwala na wyróżnienie na obszarze gminy niżej wymienionych struktur funkcjonalno – przestrzennych:

- obszary koncentracji zabudowy o mieszanych funkcjach - mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej i działalności gospodarczej;
- obszary produkcji rolniczej z rozproszoną zabudową;
- obszar koncentracji usług w centrum Goszczyna;
- obszary aktywności gospodarczej;
- obszary przyrodnicze i rolnicze.

Obszary koncentracji zabudowy o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo – gospodarczej lub usługowej, występują wzdłuż dróg zbiorczych, lokalnych lub dojazdowych. Obszary produkcji rolniczej (głównie sadowniczej) z rozproszoną zabudową mieszkaniowo-gospodarczą występują z różnym natężeniem w granicach całej gminy. Zasoby ziemi rolniczej w gminie wynoszą 5 304 ha użytków rolnych, w których: grunty orne stanowią 37%, sady 60%, trwałe użytki zielone 3%. Głównie z obszarami produkcji sadowniczej i ich strukturą własnościową związana jest charakterystyczna dla rejonu i gminy rozproszona zabudowa mieszkalno – gospodarcza, rozmieszczona w sposób swobodny, często położona w oddaleniu od dróg o utwardzonej nawierzchni.

VII WDRAŻANIE STRATEGII

VII 1. Finansowanie Strategii

Przewidywanymi potencjalnymi źródłami finansowania zadań zapisanych w niniejszej „Strategii” będą:

- środki własne budżetu Gminy Goszczyn,
- środki pochodzące z dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministrów,
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2027,
- środki z Funduszu Spójności,
- środki z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- budżety powiatowych i wojewódzkich funduszy celowych, w tym np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- PPP,
- Krajowy Plan Odbudowy - Polski ład,
- racjonalizacja wydatków inwestycyjnych oraz kosztów utrzymania infrastruktury połączona z optymalizacją podatków i opłat fiskalnych,
- inne środki finansowe, włączając środki osób fizycznych i osób prawnych.

VII 2. Monitoring realizacji Strategii

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn polega na dokonywaniu regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania celów Strategii.

Monitoring jest prowadzony w celu zagwarantowania ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii, albowiem umożliwia zidentyfikowanie zagrożeń i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych / współpracujących przy realizacji Strategii.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Goszczyn są cele i zadania wytyczone w Strategii. W celu wdrożenia procesu monitoringu osiąganych celów jest rekomendowane, aby prowadzić badania monitoringowe co dwa lata.

Badanie w okresach dwuletnich umożliwi pełną kontrolę realizacji celów przyjętych w Strategii i umożliwi skuteczne oddziaływanie w razie zaistnienia ewentualnych niepowodzeń oraz barier.

Ewentualne korekty Strategii powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do czynników o charakterze egzogennym należą w szczególności: nowelizacja stanu prawnego, dalszy przebieg i konsekwencje epidemii koronawirusa, sytuacja gospodarcza kraju oraz sytuacja międzynarodowa.

Za koordynowanie procesu monitoringu i aktualizacji Strategii będą odpowiadać wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy w Goszczynie, którzy otrzymają za zadanie zbieranie propozycji modyfikacji od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy, przewodniczących komisji Rady Gminy oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Wójtowi.

Jest zalecane, aby przyjąć następujące wskaźniki, zobrazowane w poniższej tabeli.

Cele strategiczne rozwoju Gminy Goszczyn	Proponowane wskaźniki realizacji
Dalszy rozwój infrastruktury technicznej wpływającej na jakość życia	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych obiektów kultury, wsparcia społecznego, edukacji (sztuki) • Liczba zainstalowanych instalacji OZE (sztuki) • Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez wodociąg, kanalizację i sieć gazową (%) • Długość wybudowanych ścieżek rowerowych i chodników (km) • Długość wyremontowanych szlaków

Cele strategiczne rozwoju Gminy Goszczyn	Proponowane wskaźniki realizacji
	<p>komunikacyjnych, w tym z działaniami na rzecz poprawy bezpieczeństwa (np. oświetlenie, chodniki) (km)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba linii autobusowych i realizowanych kursów w ciągu doby w poszczególnych miejscowościach (sztuki)
Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba projektów realizowanych przez gminę we współpracy z innymi podmiotami w tym w formule PPP (sztuki) • Odsetek projektów, wśród wszystkich projektów prowadzonych w gminie, prowadzonych we współpracy (%) • Liczba wydarzeń/impresz promujących przedsiębiorczość lokalną i liczba uczestników (sztuki/osoby) • Liczba wdrożonych e-usług w urzędzie Gminy (sztuki)
Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa GOK i inauguracja jego działalności • Liczba wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe i historię (szt.) • Liczba wydarzeń promujących zdrowy tryb życia (szt.) • Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach w ramach oferty edukacyjnej i kulturalnej (osoby) • Liczba dostępnych na terenie gminy e-usług w zakresie: kultury, edukacji (sztuki) • Liczba wydarzeń (i liczba uczestników) z zakresu edukacji ekologicznej (sztuki/osoby)

Cele strategiczne rozwoju Gminy Goszczyn	Proponowane wskaźniki realizacji
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc przeznaczonych do rekreacji (sztuki) • Uczestnicy festynów, pikników (osoby)
Dążenie do osiągnięcia ładu przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek gminy objęty MPZP (%) • Liczba nowych przestrzeni publicznych oraz poddanych rewitalizacji (sztuki, powierzchnia)
Podejmowanie działań na rzecz włączenia społecznego i rozwoju społeczeństwa informacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób biorących udział w programach wolontariackich (osoby) • Liczba wydarzeń, imprez promujących wolontariat (sztuki) • Liczba wydarzeń, imprez międzypokoleniowych (sztuki) • Liczba szkoleń zmniejszających wykluczenie cyfrowe oraz służących podniesieniu kompetencji cyfrowych (sztuki)

VII. 3. Podmioty odpowiedzialne

Bezpośredni nadzór nad realizacją Strategii pełni Wójt Gminy Goszczyn.

Z uwagi na zakres przedmiotowy niniejszego dokumentu strategicznego, jego efektywna realizacja wymaga partnerskiego zaangażowania wielu podmiotów, zarówno po stronie instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz społeczności lokalnej.

Instytucje i podmioty, włączane w proces wdrażania strategii można podzielić na trzy główne grupy:

- Sektor publiczny: władze samorządowe gminy Goszczyn oraz gmin sąsiednich, a także urząd gminy i jednostki gminne, również z obszarów ościennych,
- Sektor gospodarczy: pracodawcy, przedsiębiorcy, organizacje otoczenia biznesu, organizacje rolników i pracodawców,

- Sektor społeczny: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, podmioty nieformalne zrzeszające mieszkańców, liderzy społeczności lokalnej.

VII 4. Ewaluacja końcowa

Jest rekomendowane, aby w ostatnim roku obowiązywania niniejszego dokumentu został sporządzony raport z finalnej ewaluacji Strategii. Dokument ten będzie zawierał dane liczbowe, które zilustrują łączny stan wartości wskaźników realizacji działań w latach 2022-2032, jak również informację czy szacunkowe ramy finansowe na realizację działań były wystarczające.

Końcowa ewaluacja będzie stanowić dla władz samorządu Gminy punkt odniesienia w kreowaniu dalszej polityki społecznej gminy na następne lata, w tym poczynając od opracowania nowej strategii rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.

W celu przygotowania raportu ewaluacyjnego Wójt Gminy Goszczyn może podjąć decyzję o sformowaniu specjalnego gremium zadaniowego i powołać w jego skład m.in. pracowników GOPS oraz zewnętrznych ekspertów w zakresie prawa, socjologii, psychologii i zarządzania.

PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY
Sylke Pich
Piotr Sijka